

P R O T O K O L L
fra
møtet i Omsetningsrådet

fredag 21. juni kl. 12.00

(Møte nr. 4 2002)

Møtet ble satt kl. 12.00

Til stede: Ottar Befring (leiar), Steinar Hauge, Kirsten Indgjerd Værdal, Tore Chr. Malterud, Stine Wohl Sem, Lars Eivind Haartveit, Jostein Frøyland, Harald Mork, Per Odd Gjestvang, Arne Vinje, Øyvind Bergstrøm, Johnny Hagen, Odd Harald Nordsveen, Inger Solberg, Steinar Dvergsdal og Nina Strømnes Rodem

Forfall: Ole Festad Lund, Gabriel Joa og Toril Wikesland

Fra SLF: Haavard Elstrand, Trond J. Trondsen, Tor Erik Jørgensen, Roald Nes, Bjørn Skjeppe, Thore Desserud, Øyvind Breen og Hanne Klægstad

Lederen fastslo at møtet kunne gjøre vedtak.

1. DAGSORDEN

Vedtak:

Dagsorden godkjennes uten merknader.
Sak 20 ble behandlet etter sak 2.

2. GODKJENNING AV PROTOKOLL

Vedtak:

Protokollen fra møtet i Omsetningsrådet 24.05.2002 godkjennes.

Innhold protokoll:

3.	Markedsregulering fjørfesektoren - Satser for markedsregulerende tiltak i 1. halvår 2002.....	3
4.	Markedsregulering kjøtt – Satser for 2002	5
5.	Avsetningstiltak hagebruk – Forskrift om reguleringslagring av epler 2002	9
6.	Avsetningstiltak hagebruk – Forskrift om tilskudd ved fabrikklevering av epler 2002.....	11
7.	Avsetningstiltak hagebruk – Forskrift om billigsalgsaksjoner av epler i 2002	12
8.	Reguleringsanlegg for hagebruksprodukter - Opphør av Gartnerhallens reguleringsoppgaver – Tilbakeføring av restbevilgning	14
9.	Reguleringsanlegg for hagebruksprodukter - Opphør av Gartnerhallens reguleringsoppgaver – Tilbakeføring av restbevilgning - Gartnerhallens anlegg Frosta.....	20
10.	Reguleringsanlegg for hagebruksprodukter - Opphør av Gartnerhallens reguleringsoppgaver – Tilbakeføring av restbevilgning - Gartnerhallen Valldal... ..	23
11.	Reguleringsanlegg for hagebruksprodukter - Opphør av Gartnerhallens reguleringsoppgaver – Tilbakeføring av restbevilgning - Gartnerhallen Luster/Høyheimsvik.....	25
12.	Reguleringsanlegg for hagebruksprodukter - Anlegg overdratt til lokale produsentlag	28
13.	Markedsregulering melkesektoren - Fast rentesats 1. halvår 2002.....	36
14.	Avsetningstiltak i melkesektoren – Satser for reguleringslagring 2. halvår 2001 ..	36
15.	Fastsettelse av maksimalsats for omsetningsavgift på korn i 2002/2003	41
16.	Høring – Forslag til forskrift om regulering av Omsetningsrådets vedtak på kornsektoren som har betydelige konkurransemessige konsekvenser.....	44
17.	Budsjett for 2002 og forslag til styringsmodell for ”Opplysningskontoret for brød og bakerverer, Brødfakta”.....	47
18.	Forskrift om markedsregulering av norskprodusert korn og oljefrø.....	50
19.	Møteplan andre halvår 2002.....	60
20.	Oppnevning av nye medlemmer og varamedlemmer til Omsetningsrådet.....	61
21.	Mandat for evaluering av opplysningskontorene i landbruket	62

3. Markedsregulering fjørfesektoren - Satser for markedsregulerende tiltak i 1. halvår 2002

Med brev av 12.04.2002 oversender Prior Norge forslag til satser for markedsregulerende tiltak i fjørfesektoren i 1. halvår 2002.

Generelle forutsetninger bak beregningen av nye satser

I forbindelse med fastsettelsen av satser for markedsregulerende tiltak i fjørfesektoren for 1. halvår 2002 er det ingen prinsipielle endringer i forslaget fra Prior Norge i forhold til de foregående periodene. Statens landbruksforvaltning har gått gjennom og vurdert satsene, men finner ikke grunnlag for å foreslå endringer i forhold til Prior Norges forslag til satser.

1. Prisgrunnlag

Prisgrunnlaget for egg er knyttet til definisjonen av representantvaren i jordbruksavtalen. Representantvaren i forhold til målpris er fersk kylling, mens prisen på frossen kylling er grunnlaget for beregning av lagringssatsen i markedsreguleringen.

Avtalepartene har vedtatt at målpris for egg og kylling skal settes lik prisen til slakteri/pakkeri. Dette prisnoteringspunktet er lik Prior Norges engrosnoteringer minus margin, og dette noteringspunktet er samme nivå i verdikjeden som alltid har vært brukt i markedsreguleringen. Avtalepartene beregnet en omregningsfaktor som Prior Norge benytter ved utregningen av noteringspris basert på engrospris. Siden frossen kylling ikke er representantvare har ikke avtalepartene tilsvarende fastsatt en omregningsfaktor for denne varen.

Prisnivået som satsene beregnes ut fra skal dermed være antatt gjennomsnittlig pris på de aktuelle varegruppen (vektgrupper) for den perioden satsen skal gjelde.

Prisgrunnlaget som inngår i beregningen av faste satser for fjørfekjøtt er ulik avhengig av om satsen gjelder billigsalg eller lagring. Ved beregning av lagringssatsen benyttes prisen på frossen kylling. Ved billigsalg legges fastsatt billigsalgspris til grunn.

Vurdering av lager

Fra 1994 er det en forutsetning om at satsen for lagring av fjørfekjøtt skal knyttes til lagringskostnadene ved Bunes-lageret, hvor Prior Norge også er medeier. Lagringskostnadene består av lagerleie og håndteringskostnader.

I perioder med stort reguleringslager vil det være behov for å benytte eksterne lagre. Lagerkostnader ved Bunes fryselager A/L er på samme nivå som i

2. halvår 2001, 14,8 øre pr kg pr mnd. Ved Frigoscandia, som er et eksternt lager, er lagerkostnadene redusert med 1,6 øre pr. kg slik at lagerleien i 1. halvår 2002 blir på 26,8 øre pr. kg pr mnd.

Prior Norge foreslår at lagerkostnaden som inngår i satsen for lagerkompensasjon videreføres på 17 øre pr kg. For 2. halvår 2001 ble satsen økt fra 15 øre til 17 øre pr kg pr mnd, med den begrunnelse at ca 45 % av kyllingvolumet ble lagret på eksterne lager i oktober, og at lagerleien av eksterne lager er høyere enn lagerleien ved Bunæs. I mars 2002 er andelen oppgitt å være ca 40 %.

Statens landbruksforvaltning har ingen merknader til forslaget om videreføring av lagerkompensasjonen. Kvantum på eksternt lager er fortsatt høyt. Dersom kostnadene ved eksternt og eget lager vektet i forhold til lagerfordelingen i mars, fremkommer en gjennomsnittskostnad som ligger ca 4 øre høyere enn kompensasjonen på 17 øre.

Når det gjelder satsene for kjøle- og frysing av eggprodukter, reduseres satsene som en følge av at renten er redusert fra 8,1 % til 7,4 %. Reduksjonen i renten oppveier virkningen av økningene i prisgrunnlaget i satsene, som for egg og kylling har hatt en økning, mens eggproduktene har samme prisnivå.

3. Rentenivå

Rentesatsen benyttet i grunnlaget for kompensasjonssatsene for markedsregulerende tiltak beregnes ut fra andel benyttet egenkapital eller fremmedkapital. Kompensasjonen fastsettes ved å vekte de rentenivåer som er/har vært aktuelle, og ut fra det registrerte/anslåtte kapitalbehovet som er nødvendig for å dekke verdien av reguleringslageret.

Fra og med 2. halvår 1997 tilskrives organisasjonene en margin på 0,2 % i tillegg til pengemarkedsrenten på egenkapital som er bundet i markeds-regulerende tiltak. Med utgangspunkt i Prior Norge sin prognose for reguleringslager og anslått NIBOR 3-mnd rente for 1. halvår 2002 er renten i markedsreguleringen i fjørfesektoren beregnet til 7,4 %. Dette er en reduksjon på 0,7 % fra 2. halvår 2001.

4. Beregningstekniske forutsetninger

Beregningen av satsene i fjørfesektoren er basert på:

- 1) Kompensasjon for rentekostnad beregnet ut fra en forutsatt kapitalbindingstid for de ulike tiltak
- 2) Kompensasjon for øvrige kostnader basert på promille- og prosentsatser på basis av prisene på de ulike varetypene.

Administrasjonskostnader (§ 2)

Budsjettet for Prior Norges sin godtgjørelse til administrasjon av markedsreguleringen for 2002 har blitt behandlet som egen sak.

Kjøle- og fryselagring (§ 3)

Faste satser for lagring skal gi dekning for renter, forsikring, svinn og lagring inklusive håndtering. Sekretariatet vurderer det som riktig å legge til grunn Prior Norges forslag til satser ved kjøle- og fryselagring.

Med hjemmel i Retningslinjer for bevilgninger til markedsreguleringstiltak innenfor fjørfesektoren gjøres følgende

Vedtak:

Det fastsettes følgende faste satser for markedsregulering i fjørfesektoren for perioden 01.01.- 30.06.2002:

Paragraf i retningslinjene	Reguleringstiltak og varegruppe	Satser i øre pr. kg	
		Ny sats	Gml. sats
§3	<i>Kjølelagring</i>		
	Egg	9,9	10,1
	Heleggpulver	13,9	15,1
§3	<i>Fryselagring</i>		
	Eggehvite	21,6	22,3
	Heleggmasse	26,6	27,8
	Kylling	31,9	32,5
§6	<i>Billiglevering</i>		
	Kylling	12,0	12,0
	I tillegg skal det ved billigleveranser av kylling utbetales en fast kompensasjon pr. kg for kostnader tilknyttet kapitalbinding, svinn og risiko på 3,3 promille av faktisk billigsalgsspris.		
§ 8	<i>Eksportlevering</i>		
	For eksportleveranser av egg, heleggmasse, heleggpulver, eggehvite og kylling utbetales en fast kompensasjon pr. kg for kostnader tilknyttet kapitalbinding på 6,8 promille beregnet ut fra faktisk eksportverdi.		

4. Markedsregulering kjøtt – Satser for 2002

Norsk Kjøtt foreslår i brev av 13.05.2002 justering av satsene for markedsregulering innenfor kjøttsektoren for kalenderåret 2002.

Satsene for håndteringsgodtgjørelse og innfrysingsgodtgjørelse

Omsetningsrådet ba i møtet 20.03.2000 om å få en vurdering av grunnlaget for satsene for håndteringsgodtgjørelse og innfrysingsgodtgjørelse. Det ble ikke ved

fastsettelsen av satsene for 2001 foretatt en gjennomgang av de nevnte satsene, da det ikke kom noe innspill eller dokumentasjon av datagrunnlaget fra Norsk Kjøtt.

Norsk Kjøtt har med begrunnelse i at lagersituasjonen er lite representativ, heller ikke ved satsfastsettelse for 2002 foretatt denne vurderingen. Norsk Kjøtt har over flere år foreslått justering av disse satsene basert på en inflasjonsjustering. Et prinsipp i saksbehandlingen av fastsettelsen av satsene i Statens landbruksforvaltning er at grunnlaget for satsfastsettelsen gjennomgås med jevne mellomrom.

Norsk Kjøtt viser i sin begrunnelse av hvorfor gjennomgangen ikke er utført, til den unormale lagersituasjonen. I 2001 og hittil i 2002 har det vært lite innfrysing av storfe og i lange perioder også lite innfrysing av gris. Det er sau og lam som har utgjort den vesentlige del av reguleringslagringen. Tilførselene av sau og lam foregår i en konsentrert periode, og arbeidet knyttet til reguleringen har 7-8 ukers varighet. Dette innebærer utstrakt bruk av overtid. I tillegg har det ikke vært tilstrekkelig innfrysningskapasitet der det har vært ledig fryselager, og dette har medført flytting av varene fra innfrysningsstedet til endelig lager.

Bruk av overtid og flytting av varene til endelig fryselager gjør at kostnadene ved innfrysing og håndtering blir uforholdsmessig høye, og slik ville ikke en regnskapsanalyse basert på denne perioden gi et riktig bilde av de aktuelle kostnadene. Statens landbruksforvaltning foreslår at gjeldende satser, på samme måte som for 2001, videreføres uten inflasjonsjustering i 2002. Ved fastsettelse av satser for 2003 ber Statens landbruksforvaltning om å få en dokumentasjon av datagrunnlaget for disse satsene, og forutsetter at regnskapsanalysen kan ta utgangspunkt i perioder med en "normal" reguleringssituasjon.

Sats for emballering

Satsen for emballering er foreslått økt med 2 øre pr. kg til 51 øre pr. kg. Dette er med bakgrunn i at beregnet innfrysningsbehov ytterligere vris fra mindre storfe til mer lam. Ved de to foregående satsfastsettelsene har satsen økt med til sammen 10 øre ut fra samme begrunnelse. Norsk Kjøtt har satt opp en oppstilling som viser hva markedsreguleringen utbetaler til fryseriene ved emballering av de forskjellige kjøttslagene. Total kostnad fremkommer ved å summere de anslåtte totalkostnadene ved emballeringen for de ulike dyreslagene. Ved å dividere totalkostnaden med det anslåtte innfrysningsbehovet basert på Prognoseutvalgets prognose for 2002, fremkommer et veid gjennomsnitt av satsen for emballering på 51 øre. Statens landbruksforvaltning foreslår at satsen for emballering økes til 51 øre pr. kg.

Svinn

Prosentatsene for svinn er sist justert i Omsetningsrådet 28.11.1997 som en følge av bedre emballeringsmetoder, og prosentatsene er nå på 1,3 % for helt slakt og 0,1 % for kåret vare. Satsen for svinn fremkommer ved å benytte de vedtatte prosentatsene av foregående års gjennomsnittspris pr. kg kjøtt på reguleringslager.

Som en følge av at gjennomsnittsprisen er økt med kr 3,15, foreslås satsen for svinn på helt slakt økt med 4,1 øre til 47,5 øre pr. kg. For skåret/stykket kjøtt foreslås en økning på 0,4 øre til 3,7 øre pr. kg. Med bakgrunn i de vedtatte beregningsprinsipper, har ikke Statens landbruksforvaltning merknader til økningen av satsene for svinn.

Lagringsgodtgjørelse

Norsk Kjøtt foreslår en inflasjonsjustering av satsen for lagringsgodtgjørelse på 0,5 øre til 23,5 øre pr. kg pr. måned. Satsen ble økt med 1 øre for 2001 etter å ha vært uendret fra 1994. I forbindelse med justering av satsene for 1998/1999 ble Norsk Kjøtt bedt om å dokumentere økte lagringskostnader, men det har vist seg at det er vanskelig å dokumentere behovet for økningen. Vi har ikke fått noen begrunnelse fra Norsk Kjøtt for forslaget om økt lagringssats utover at det skal kompensere for inflasjonen. Statens landbruksforvaltning foreslår at satsen for lagringsgodtgjørelse videreføres med 23 øre pr. kg pr. måned

Omsetningsgodtgjørelse

Satsen skal dekke omsetningskostnadene som påløper varen ved klargjøring for salg til endelig kjøper. Aktuelle arbeidsoppgaver før varen kan selges er mottak fra fryseler, fjerning av emballasje, veing av stykker, fakturering og rentekostnad inntil betaling for varen er mottatt. Norsk Kjøtt foreslår en videreføring av gjeldende satser. Satsene har stått uendret den siste fem-årsperioden.

Rente for kapitalbinding i markedsreguleringen

Renten i markedsreguleringen blir fastsatt på basis av en sammenveing av de rentenivåene som er og har vært aktuelle, og ut fra registrert og anslått kapitalbehov.

Beregning av rentesats i markedsreguleringen

16.05.02

Dato	Reg.lager verdi	Driftskredittlån		SND		Egenkapital		
		Rente	Lån	Rente	Lån	Restverdi lager	NIBOR 3 mnd	
Januar	164 538 000	6,9 %	133 000 000	7,6 %	27 000 000	4 538 000	6,32 %	
Februar	150 036 000	6,9 %	133 000 000	7,6 %	27 000 000	0	6,57 %	
Mars	127 782 000	6,9 %	83 000 000	7,6 %	27 000 000	17 782 000	6,72 %	
April	92 050 000	7,3 %	63 000 000	7,6 %	27 000 000	2 050 000	6,77 %	
Mai	90 106 000	7,3 %	63 000 000	7,6 %	27 000 000	106 000	6,80 %	
Juni	82 000 000	7,3 %	55 000 000	7,6 %	27 000 000	0	6,80 %	
Margin for bruk av egenkapital								0,2 %

Sammenveid rentesats	7,2 %
-----------------------------	--------------

Verdien på reguleringslager fra januar - mai bygger på faktiske tall oppgitt fra Norsk Kjøtt, og dette gjelder også rentenivået for samme periode. For juni har Norsk Kjøtt estimert verdien på reguleringslager til 82 mill. kroner og Statens landbruksforvaltning har estimert rentesatsen for denne måneden.

Med sammenveing av verdien av reguleringslager og NIBOR 3 mnd. rente for 1. halvår 2002 (juni er prognosert), er renten i markedsreguleringen i kjøttsektoren utregnet til 7,2 %. Rentenivået er redusert i forhold til 2. halvår 2001 hvor renten i markedsreguleringen var 7,8 %.

Kompensasjon for pallehold

Omsetningsrådet vedtok i møtet 03.04.2002 at prinsippet for godtgjørelsen av pallehold skulle videreføres for neste tre-årsperiode, fram til og med 2004. Godtgjørelsen blir gitt for dekning av kapitalbinding av et bestemt antall paller til en innkjøpspris på kr 1 000 pr. stk. og med den rente som er lagt til grunn for kapitalbinding i øvrige satser i markedsreguleringen.

Antallet paller som skal godtgjøres ble i samme vedtak endret fra 24 100 paller til 18 500 paller bl.a. som en følge av at volumet i markedsreguleringen er redusert i siste treårsperiode.

Godtgjørelsen blir fra og med 1. halvår 2002 gitt for dekning av kapitalbinding av 18 500 paller til en innkjøpspris på kr 1 000 pr. stk. og med den rente som er lagt til grunn for kapitalbinding i øvrige satser i markedsreguleringen.

Palleholdsgodtgjørelsen blir etter dette for 1. halvår 2002:
 $(18\,500 * \text{kr } 1\,000 * 7,2\%) / 2 = \text{kr } 666\,000.$

Med hjemmel i retningslinjer for bevilgning til reguleringstiltak innenfor kjøttsektoren gjøres følgende

Vedtak:

Pkt III, B 1 – Innfrysing		Tidligere sats:
-	Rund vare:	
	Innfrysing	44,6 øre pr. kg (44,6)
	Handteringskostnader ved fryseriene	54,4 øre pr. kg (54,4)
	Emballering	51,0 øre pr. kg (49,0)
	Svinn 1,3 %	47,5 øre pr. kg (43,4)
		<hr/> 197,5 øre pr. kg (191,4)
-	Nedskåret vare og innmat:	
	Håndteringskostnader ved fryseriene	54,4 øre pr. kg (54,4)
	Svinn 0,1 %	3,7 øre pr. kg (3,3)
		<hr/> 58,1 øre pr. kg (57,7)
Pkt III, B 2 – Overføringer mellom fryselerager		
	Håndteringskostnader ved	54,4 øre pr. kg (54,4)

fryseriene

Pkt III, C 1 – Fryselagring

Fryselagring	23,0 øre pr. kg	(23,0)
Rentetap (1. halvår 2002)	7,2 %	(7,8)

Pkt III, C 2 – Pallehold (1. halvår 2002)   kr 666 000   (915 800)

Pkt III, D 2 – Omsetning fryselagret vare

	Leveranser gjennom hall	
Levering av helt slakt i Sør-Norge	0,84 kr pr. kg	(0,84)
Levering av helt slakt i Nord-Norge	1,37 kr pr. kg	(1,37)
Levering av skåret vare i Sør-Norge	0,44 kr pr. kg	(0,44)
Levering av skåret vare i Nord-Norge	0,97 kr pr. kg	(0,97)
	Direkte leveranser	
Levering av helt slakt i Sør-Norge	0,25 kr pr. kg	(0,25)
Levering av helt slakt i Nord-Norge	0,35 kr pr. kg	(0,35)
Levering av skåret vare i Sør-Norge	0,25 kr pr. kg	(0,25)
Levering av skåret vare i Nord-Norge	0,35 kr pr. kg	(0,35)

5. Avsetningstiltak hagebruk – Forskrift om reguleringslagring av epler 2002

Tilskudd til reguleringslagring av epler gir godkjente produsenter og fruktlager kompensasjon for lagring av eple klasse I i perioden 16.10.2002 til 30.11.2002.

Statens landbruksforvaltning hadde den 03.05.2002 møte med representanter for Grøntprodusentenes Samarbeidsråd, Gartnerhallen og Norges Frukt- og Grønnsakgrossisters Forbund for å få eventuelle innspill til endring av retningslinjene for dette avsetningstiltaket. Det ble tatt utgangspunkt i fjorårets regelverk.

Bransjen hadde ikke forslag til endring av Forskrift om tilskudd til reguleringslagring av epler i 2001, fastsatt av Omsetningsrådet 19.06.2001.

SLF har gjort små redaksjonelle endringer (presiseringer) i forslag til forskrift for 2002. I siste setning i § 3 er Klasse 1 erstattet med Epler klasse I. I siste setning i § 4 er presiseringen pr. lagringsvert tatt med.

Med hjemmel i lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror av 10.07.1936 § 11, første ledd, gjøres følgende

Vedtak:

Forskrift om tilskudd til reguleringslagring av epler i 2002

Fastsatt av Omsetningsrådet 21.06.2002 med hjemmel i Lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror av 10.07.1936 § 11, første ledd.

§1 *Formål*

Avsetningstiltaket reguleringslagring av epler klasse I skal bidra til at produsentene kan ta ut jordbruksavtalens gjeldende målpris.

§2 *Tilskudd*

Av midler stilt til disposisjon under jordbruksavtalen for avsetningstiltak kan tilskudd gis til reguleringslagring av epler. Det er kun fruktlagre og produsenter som er godkjent av Statens Landbruksforvaltning som kan delta i slik lagring. Godkjennelse, som forutsetter kjølelager, skal foreligge før 01.10.2002.

§ 3 *Kvantum og sorter*

Grøntprodusentenes Samarbeidsråd skal så snart en har oversikt over årets avling gi forslag til Omsetningsrådet om hvilke sorter og kvantum som skal reguleringslagres og fra hvilken dato reguleringen skal gjelde - dvs. reguleringsperiodens begynnelse. Ordningen gjelder bare kl I av de sorter som er med i lagringsprogrammet. Lagerregistrering foretas per 16. og 30. i måneden. Epler klasse I som er satt av til fabrikklevering er ikke tilskuddsberettiget.

§ 4 *Oppgaver*

De godkjente lagringsverter (fruktlagre/produsenter) skal ved første telledato per 16.10.2002 gi spesifiserte oppgaver over totale lagerbeholdninger, sortsfordeling og kvaliteter i den form som Grøntprodusentenes Samarbeidsråd krever. Videre skal det gis spesifisert oppgave over det kvantum av de forskjellige sorter som ønskes reguleringslagret. Omsetningsrådets arbeidsutvalg fastsetter øvre grense for lagringskvantum med tilskudd for epler. Grøntprodusentenes Samarbeidsråd kan om nødvendig begrense kvantumet hos den enkelte lagringsvert. Minstekvantum for å bli med i reguleringslagringen er 5000 kg for den enkelte sort pr. lagringsvert.

§ 5 *Satser*

For reguleringslagret vare gis en lagringsgodtgjørelse med kr 0,25 pr. kg for det laveste kvantumet av de to første telledatoene. Ved telledatoene 16.11 og 30.11 er satsen kr 0,40 pr. kg. Lagringsgodtgjørelse kan ikke gis etter 1. desember.

§ 6 *Søknad*

Søknad om lagringstilskudd etter pkt. 4 sendes til Grøntprodusentenes Samarbeidsråd som betaler tilskudd til lagringsvertene.

Grøntprodusentenes Samarbeidsråd sender oppgave til Omsetningsrådet innen 1. februar påfølgende år.

6. **Avsetningstiltak hagebruk – Forskrift om tilskudd ved fabrikklevering av epler 2002**

Statens landbruksforvaltning hadde den 03.05.2002 møte med representanter for Grøntprodusentenes Samarbeidsråd, Gartnerhallen og Norges Frukt- og Grønnsakgrossisters Forbund for å få eventuelle innspill til endring av retningslinjene for dette avsetningstiltaket. Det ble tatt utgangspunkt i fjorårets regelverk.

Bransjen delte SLFs vurdering om at tilskuddssatsen på inntil kr 1,25 kg pr. kg eple og rammen på 5 mill. kroner i forskriften burde videreføres. Bransjen hadde for øvrig ikke forslag til endring av Forskrift om tilskudd ved fabrikklevering av epler i 2001, fastsatt av Omsetningsrådet 19.06.2001.

Fabrikklevering av eple er en effektiv måte å regulere epleavlignen på både kvalitativt og kvantitativt. Med bakgrunn i at det er tilstrekkelig med midler på fondet for omsetningsavgift hagebruk til å dekke en ramme på 5 mill. kroner, anbefaler Statens landbruksforvaltning at forskriften videreføres uendret.

Med hjemmel i lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror av 10.07.1936 § 11, første ledd, gjøres følgende

Vedtak:

Forskrift for tilskudd ved fabrikklevering av eple i 2002

Fastsatt av Omsetningsrådet 21.06.2002 med hjemmel i Lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror av 10.07.1936 § 11, første ledd.

§ 1 *Formål*

Avsetningstiltaket tilskudd ved fabrikklevering av epler klasse I skal bidra til at produsentene kan ta ut jordbruksavtalens gjeldende målpris.

§ 2 *Tilskudd*

Av midler stilt til disposisjon under jordbruksavtalen for avsetningstiltak kan det gis epler av kvalitet kl I som blir levert til fabrikk som industrifrukt, et tilskudd på inntil kr 1,25 pr. kg innenfor en ramme på 5 millioner kroner.

- § 3 *Vilkår*
Tilskuddsberettiget er yrkesprodusenter, fruktlagre, fruktsalgslag og grossister. For å få tilskudd må det leveres minst 2000 kg tilskuddsberettiget vare. Leverandøren må selv gjøre avtale med mottaker (fabrikk) om levering.
- § 4 *Innmelding*
Epler av kvalitet kl I som skal leveres til fabrikk skal på forhånd meldes til Grøntprodusentenes Samarbeidsråd. Meldingen til Grøntprodusentenes Samarbeidsråd skal inneholde oppgave over det kvantum som ønskes levert samt angivelse av sort, kvalitet, sted og tid for levering. Det skal foretas kontroll av kvalitet og kvantum.
- § 5 *Søknad om tilskudd*
Søknad om tilskudd må sendes Grøntprodusentenes Samarbeidsråd innen 1 måned etter at fabrikklevering er avsluttet for sesongen. Med søknaden skal følge gjenpart av avregning/veieseddel fra fabrikk. Avregningen/veieseddelen skal vise leveringsdato, kvantum, sort, kvalitet, pris og hvem som har levert varen. Det skal ikke utbetales tilskudd for varer som ikke er innmeldt til Grøntprodusentenes Samarbeidsråd i samsvar med paragraf 4.
- Grøntprodusentenes Samarbeidsråd sender samlet oppgave over fabrikklevering til Omsetningsrådet innen 1. mars.
- § 6 *Frakttilskudd*
Ved levering av epler etter denne forskriften, gis det et frakttilskudd på kr 0,10 pr kg for transportlengder mellom 100 og 200 km, kr 0,20 pr kg for transportlengder mellom 200 og 300 km og kr 0,30 pr kg dersom transportlengden er over 300 km.
- § 7 *Søknad om frakttilskudd*
Søknad om frakttilskudd sendes Grøntprodusentenes Samarbeidsråd. Med søknaden skal følge gjenpart av avregning/veieseddel fra fabrikk. Avregningen/veieseddelen skal vise leveringsdato, kvantum, sort, kvalitet, pris og hvem som har levert varen.

7. Avsetningstiltak hagebruk – Forskrift om billigsalgsaksjoner av epler i 2002

Statens landbruksforvaltning hadde den 03.05.2002 møte med representanter for Grøntprodusentenes Samarbeidsråd, Gartnerhallen og Norges Frukt- og Grønnsakgrossisters Forbund for å få eventuelle innspill til endring av retningslinjene for dette avsetningstiltaket. Det ble tatt utgangspunkt i fjorårets regelverk.

Bransjen hadde ikke forslag til endring av Forskrift om billigsalgsaksjoner for eple i 2001, fastsatt av Omsetningsrådet 19.06.2001.

Statens landbruksforvaltning anbefaler etter dette at forskriften videreføres uendret med unntak av ajourført henvisning til jordbruksavtalen i § 3.

Med hjemmel i lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror av 10.07.1936 § 11, første ledd, gjøres følgende

Vedtak:

Forskrift om billigsalgsaksjoner for eple i 2002

Fastsatt av Omsetningsrådet 21.06.2002 med hjemmel i Lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror av 10.07.1936 § 11, første ledd.

- § 1 *Formål*
Avsetningstiltaket billigsalgsaksjoner for epler skal bidra til at produsentene kan ta ut jordbruksavtalens gjeldende målpris.
- § 2 *Virkeområde*
Billigsalg kan settes i verk som markedsregulerende tiltak i medhold av jordbruksavtalens (jordbruksavtalen 2001/2002) pkt. 4.2. Vedtak om iverksettelse gjøres av Omsetningsrådets arbeidsutvalg etter forslag fra Grøntprodusentenes Samarbeidsråd.
- § 3 *Kvantum og sorter*
Grøntprodusentenes Samarbeidsråd skal fremme forslag om kvantum, sorter, kvaliteter, priser og tidspunkt for billigsalget.
- § 4 *Kvot*
Engrosledd som tar imot epler direkte fra produsenter eller pakkerier er berettiget til kvote av det samlede kvantum som skal prisnedskrives ved billigsalget. Med engrosledd forstås omsetningsledd som i medhold av regler for tilskudd i grøntsektoren er godkjent som grossist.
- § 5 *Oppgaver*
De som er berettiget til kvote ved billigsalg og som ønsker å benytte denne rett, plikter å gi spesifiserte oppgaver over lagerbeholdninger, sortsfordeling og kvaliteter til Grøntprodusentenes Samarbeidsråd. Oppgavene skal gis i

den form og til de tider som Grøntprodusentenes Samarbeidsråd krever. Engrosleddene må akseptere at oppgaver over lagerbeholdninger blir kontrollert i den grad det anses nødvendig.

Med lagerbeholdning forstås det kvantum som engrosleddet har på eget lager av vedkommende vareslag og som er mottatt fra produsenter eller pakkerier samt det kvantum som engrosleddet har avtale med produsenter eller pakkerier om senere mottak av.

Ved gjennomføring av salgsaksjoner plikter de omsetningsledd som deltar i ordningen å følge de priser og bestemmelser som blir fastsatt for aksjoner.

§ 6 *Fordeling av kvantum*

Det samlede kvantum ved et billigsalg fordeles på kvoteberettigede som søker om kvote. Fordelingen foretas av Grøntprodusentenes Samarbeidsråd på grunnlag av siste lagertelling. Kvoter under 2 000 kg tildeles ikke.

§ 7 *Søknad*

Søknad om utbetaling av prisnedskrivningstilskudd sendes Grøntprodusentenes Samarbeidsråd. Frist for innsending av søknad om prisnedskrivningstilskudd er 1 – en – måned etter billigsalgperiodens utløp. Med søknaden skal følge gjenpart eller kopi av nummererte salgsdokumenter som viser salgsdato, vareslag, kvantum, kvalitet, pris og hvem som har mottatt varen. Salg av frukt som er innkjøpt til nedskrevet pris skal dokumenteres på samme måte som salg av egen kvote.

Prisnedskrivning utbetales for dokumentert salg til nedskrevet pris etter fradrag for kvantum innkjøpt til nedskrevet pris og oppad begrenset til den tildelte kvote.

§ 8 *Taushetsplikt, regnskap*

Grøntprodusentenes Samarbeidsråds ansatte som behandler søknader om prisnedskrivning, har taushetsplikt om de forretningsmessige forhold de blir kjent med gjennom behandling av søknader.

Grøntprodusentenes Samarbeidsråd skal avlegge regnskap for Omsetningsrådet innen 2 – to – måneder etter at billigsalget er avsluttet.

8. Reguleringsanlegg for hagebruksprodukter - Opphør av Gartnerhallens reguleringsoppgaver – Tilbakeføring av restbevilling

ORIENTERING OM SAKENS BAGRUNN OG SAKSBEHANDLINGEN

Bakgrunn

Høsten 1997 inngikk Gartnerhallen et samarbeid med Bama AS og Norgesgruppen om oppretting av felles aksjeselskap, GRO AS og GRO Industrier AS. Samarbeidet mellom Gartnerhallen og de andre aktørene reiste spørsmål om Gartnerhallens markedsreguleringsfunksjon innen hagebrukssektoren. Dette førte til følgende formulering i St prp nr. 67 (1997-98) om Jordbruksoppgjøret i 1998, kap. 9.7.1:

Markedsregulering i grøntsektoren omfatter i dag epler, pærer, poteter og jordbær. Markedsregulator er Gartnerhallen. Når det gjelder jordbær, så omfatter reguleringen innfrysing av jordbær med hams. Ordningen omfatter hvert år kun et svært begrenset kvantum (om lag 75 tonn) og vil derfor bli avviklet. Markedsreguleringen for poteter, epler og pærer videreføres.

Grøntsektoren er i dag i stor grad preget av vertikal integrasjon. Omorganiseringen av Gartnerhallen og etablering av et nytt integrert selskap Gartnerens ressursorganisasjon (GRO AS) gir en ny situasjon i forhold til det etablerte markedsreguleringsansvaret.

Gartnerhallens deltakelse i de felles selskaper kan innvirke på premissgrunnlaget for markedsreguleringen innen grøntsektoren. Omsetningsrådet får ansvaret for å gjennomgå den nye situasjonen for markedsreguleringen i potet- og grøntsektoren og ta stilling til hvordan markedsreguleringen heretter skal administreres innenfor gjeldende lov- og avtalebestemmelser.

Med dette utgangspunktet gjennomførte Omsetningsrådet en omfattende saksutredning for å belyse problematikken omkring Gartnerhallens funksjon som markedsregulator og aktørenes konkurranse på like vilkår innenfor sektoren. Underveis redegjorde blant andre Gartnerhallen, Advokatfirmaet BA.HR, Bama, Norges Kooperative Landsforbund, Norges Frukt- og Grønnsakgrossisters Forbund og Norgesfrukt AS (gjennom NFGF) for sine synspunkter. Omsetningsrådet fattet deretter 20.03.2000 følgende vedtak:

Med heimel i Stortinget si behandling av St prp nr 67 (1997-98) Jordbruksoppgjøret 1998, vedtek Omsetningsrådet at Gartnerhallen sitt ansvar for å administrere gjennomføringa av avsetningstiltaka i grøntsektoren vert ført over til Grøntprodusentenes Samarbeidsråd (GPS). Desse endringane vert iverksett frå 01.07.2000. Ansvaret for faglege tiltak og opplysningsarbeid vert overført til Omsetningsrådet.

Omsetningsrådet vil gjennomføre tilbakebetaling av ikkje avskrivne tilskot til reguleringsanlegg.

Omsetningsrådet vil leggje til grunn at resterande tilskot gitt til anlegg som pr. 31.12.1999 er eigd av lokale produsentlag, som ein hovudregel ikkje vil bli kravd tilbake. Det er eit vilkår at produsentlaget er organisert slik at berre lokale, aktive produsentar kan vere eigarar. Det er vidare eit vilkår at produsentlaget ikkje har tidsmessig uavgrensa bindingar til andre aktørar, eller at slike forhold er nedfelt i vedtektene. Produsentlaget må årleg rapportere til Omsetningsrådet om kor vidt det er gjort endringar i vedtektene.

Tilskot som er gitt til anlegg som av Omsetningsrådet sitt sekretariat er godkjende som fruktlager, vil som ein hovudregel ikkje bli kravd tilbake så lenge det er marknadsregulering av frukt.

Omsetningsrådet legg vidare til grunn at ein ikkje gjennomfører krav om tilbakebetaling overfor anlegg der anslått restbeløp av samla gitte tilskot ikkje overstig 100.000 kroner.

Arbeidsutvalet får fullmakt til å godkjenne GPS i forhold til dei krava som er stilt før 01.07.2000.

Vedtaket i Omsetningsrådet ble i brev av 5.05.2000 påklaget av advokatfirmaet BA.HR på vegne av Garterhallen. Omsetningsrådet vedtok 14.06.2000 å oversende klagen til Landbruksdepartementet. Departementets svar forelå 8.06.2001. Klagen ble avvist under henvisning til at Omsetningsrådets beslutning ikke var et forvaltningsrettslig vedtak, og at forvaltningslovens regler om enkeltvedtak og forskrifter ikke gjaldt. Det var derfor ikke grunnlag for å vurdere en omgjøring etter omsetningslovens § 11 fjerde ledd. Advokatfirmaet BA.HR kommenterte departementets avgjørelse i brev av 28.06.01, og forutsatte at Gartnerhallen fikk anledning til å uttale seg når spørsmålet om tilbakebetaling skulle vurderes.

Med utgangspunkt i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 om gjennomføring av tilbakebetaling av reguleringsmidler, og på grunnlag av Landbruksdepartementets avslag av 28.06.01 på Gartnerhallens klage på samme vedtak, har Statens landbruksforvaltning startet en prosess med vurdering av de aktuelle reguleringsanlegg. I lys av nevnte vedtak og Landbruksdepartementets brev ga Gartnerhallen i møte 7.05.02 uttrykk for aksept for den måten Statens landbruksforvaltning har lagt opp saksbehandlingen på.

Om saksbehandlingen

Statens landbruksforvaltning har vurdert spørsmålet i henhold til Omsetningsrådets generelle bestemmelser om tilbakebetaling av tilskudd til reguleringsanlegg av 21.05.79, se vedlegg, og for øvrig i henhold til Omsetningsrådets praksis i slike saker, nedfelt ved behandling av en mengde enkeltsaker gjennom lang tid.

Noen av de opplysningene Gartnerhallen tidligere har gitt om enkeltanlegg har vært mangelfulle eller motstridene. Underveis har det derfor vært en rekke kontakter mellom Statens landbruksforvaltning og Gartnerhallen, både skriftlig og muntlig, for at sakene skulle bli best mulig belyst. Det har også vært kontakt med Landbruksdepartementet i de saker hvor det har vært nødvendig for å klargjøre bevilgningenes bakgrunn, tidspunkt og størrelse.

Bevilgninger og anleggskategorier

Samtlige reguleringsanlegg i hagebrukssektoren er gjennomgått. De aller fleste sakene gjelder tilskudd bevilget etter vedtak i Omsetningsrådet. I hovedsak er bevilgningene gitt av midler over Jordbruksavtalen, mens noen tidlige bevilger ble gitt av midler fra omsetningsavgiften. Tidligere forekom også bevilgninger fra Kraftförfondet. I noen tilfeller er tilskuddene gitt direkte fra Landbruksdepartementet.

Med utgangspunkt i funksjon kan anleggene i grøntsektoren deles opp i følgende kategorier:

- Lager og pakkeri av
- Frukt
- Potet
- Gulrot
- Tomat
- Bær
- Blomster
- Kombinerte anlegg
- Industrianlegg

I dag er det kun regulering av frukt (eple) og potet. Verken blomster, gulrot, tomat eller bær er omfattet av de tiltakene som Omsetningsrådet kan iverksette. Gjennomgang av tilskuddene til Omsetningsrådets behandling 20.03.2000 viste at det var gitt i alt 186 mill kroner i tilskudd siden 1969, fordelt på til sammen 53 anlegg.

Med utgangspunkt i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 og de generelle tilbakebetalingsprinsipper faller Gartnerhallens reguleringsanlegg i følgende kategorier:

- Anlegg der restbevilgningen er forbrukt ut fra en avskrivningstid på 10 år for utstyr og 30 år for bygg. Dette gjelder til sammen 18 anlegg med bevilgninger fra helt tilbake til 1950-tallet og fram til 1967:
Otta, Horten, Stavanger 1, Klepp/Vik, Hjelmeland, Forus Jåtun, Hardanger, Fresvik, Aurland, Sogndal, Djonno, Herand, Vikebygd, Inderøy, Brønnøysund, Fauske, Narvik og Vadsø.
- Anlegg der størrelsen på restbevilgningen er mindre enn kr. 100.000,- og derfor skal frafalles. Dette gjelder følgende 19 anlegg:

Oslo, Finnøy Tomat, Fogn Tomat (senere Ryfylke Tomat BA), Mosterøy Tomat, Rennesøy, Florø, Lærdal, Hermansverk, Espe, Møre Linge, Møre Innvik, Lensvik, Stjørdal, NNS Mosjøen, NNS Bodø, NNS Sortland, NNS Tromsø, NNS Hammerfest og NNS Kirkenes.

I hht. Omsetningsrådets vedtak og tidligere praksis skal spørsmålet om tilbakebetaling ikke gjøres gjeldende for anlegg som faller inn under disse to kategoriene. Nevnte anlegg er derfor ikke ytterligere behandlet.

Videre:

- Anlegg eid av lokale produsenter per 31.12.99 og hvor spørsmålet om tilbakebetaling skal vurderes i lys av eierforholdet, vedtekter og eventuelle bindinger til eksterne aktører
- Anlegg solgt av Gartnerhallen hvor restbevilgningen overstiger kr 100.000,-
- Anlegg eid av Nord-Norges Salgslag men hvor tilskuddet er bevilget Gartnerhallen og resttilskuddet overstiger kr. 100.000,-.
- Anlegg fortsatt eid av Gartnerhallen
- Anlegg overdratt til NOPO

I tillegg har Omsetningsrådet tidligere behandlet spørsmålet om tilbakebetaling for en rekke anlegg som er solgt, nedlagt eller omdisponert. Så langt en har kunnet se gjelder dette 34 enkeltanlegg. Behandlingen av disse sakene danner grunnlaget for hvordan saksbehandlingen med utgangspunkt i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 er gjennomført.

Anlegg som per 31.12.99 var eid av lokale produsenter og hvor det fortsatt gjensto et beløp på kr 100.000,- eller mer er alle sammen tilskrevet med kopi av Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000. For samtlige anlegg i denne kategorien er eierforhold og vedtekter gjennomgått i lys av Omsetningsrådets vedtak. Det samme er eventuelle bindinger til eksterne aktører. Anleggene vil bli presentert med egen innstilling for Omsetningsrådet senere.

Samtlige anlegg solgt av Gartnerhallen til andre aktører enn lokale produsenter med latent gjeld på kr 100.000,- eller mer ved salgstidspunktet eller per 1.07.2000 er gjennomgått hver for seg. Innstilling med forslag til vedtak vil bli fremmet enkeltvis. I hovedsak dreier dette seg om reguleringsanlegg som ble overdratt til GRO AS, GRO Industrier eller Primaflor 31.12.97.

NNS, NOPO og Gartnerhallen

Anlegg eid av Nord-Norges Salgslag (to anlegg) og anlegg fortsatt i Gartnerhallens eie (ett anlegg) med restbevilgning over kr 100.000,- er behandlet og presenteres på tilsvarende måte. Det samme gjelder ett anlegg eid av NOPO (Jæren Potetmjølfabrikk).

Hva gjelder anlegg i hagebrukssektoren eid av Nord-Norges Salgslag har Gartnerhallen hevdet at eventuelt krav om tilbakebetaling må rettes NNS, ikke Gartnerhallen. Det framgår imidlertid av Omsetningsrådets behandling av slike saker at det er Gartnerhallen som har sendt søknad om tilskudd, og det er Gartnerhallen som har mottatt tilskuddene og for øvrig forestått korrespondansen med Omsetningsrådet. Ved tilbakebetaling av resttilskudd bevilget til grøntsektoren ved NNS avd. Leknes i 1991 var det Gartnerhallen som sto for tilbakebetalingen. Ved behandlingen av hagebruksanlegg eid av NNS legges det derfor til grunn at eventuelt krav om tilbakebetaling av resttilskudd må rettes til Gartnerhallen.

Kostprisfordeling og resttilskudd

Kostprisfordelingen er i en rekke tilfeller fastsatt av Omsetningsrådet da den enkelte bevilgning i sin tid ble behandlet. Hvor dette ikke er tilfelle, er kostpris fastsatt i henhold til de faktiske anleggskostnader slik disse framkommer i sluttoppgraden og deretter sammenholdt med Gartnerhallens egen kostprisfordeling.

Praksis for fordeling av kostnader til fast elektrisk opplegg og VVS synes tidligere å ha variert noe. Saken har derfor vært tatt opp med Akershus fylkesskattekontor, som opplyste at avskrivningstida for elektrisk anlegg og VVS i næringsbygg er den samme som for selve bygget. Kostpris er derfor fordelt i henhold til dette.

Ved beregning av resttilskuddet er tidspunkt for Omsetningsrådets sluttbehandling av bevilgningen lagt til grunn for når avskrivningen starter, jf. tidligere praksis. I enkelte tilfeller er likevel tidspunktet for anleggets ferdigstilling eller når det ble tatt i bruk lagt til grunn når sluttbehandlingen av naturlige årsaker har skjedd på et langt senere tidspunkt, også dette i henhold til tidligere praksis. Tidspunkt for når avskrivningen opphørte er fastsatt til tidspunkt for salg eller omdisponering av anlegget, eller til det tidspunkt som Gartnerhallens reguleringsfunksjon opphørte, 1.07.2000.

Salgsprisen skal i hht. regelverket av 21.05.79 pkt. III vurderes i forhold til framskrevet kostpris av anleggets investeringer. Ved tidligere behandling er salgspris ned i 5 % av framregnet kostpris betraktet som rimelig. I noen få tilfeller er salgsværdien lavere enn resttilskuddet. Som ved tidligere saker er det da foreslått en skjønsmessig reduksjon av den del av resttilskuddet som skal tilbakebetales. Det kan imidlertid anføres at salgspris vurdert i forhold til framført kostpris kun er en av flere faktorer som avgjør om salgssummen eller verdien er rimelig eller ikke. Salgssummen vil blant annet være sterkt påvirket av et anleggs beliggenhet.

Resttilskuddenes samlede størrelse

Til dette møtet fremmes i alt 13 saker for nærmere vurdering av spørsmålet om tilbakebetaling. Foreslått resttilskudd for tilbakebetaling beløper seg til kr 42.814.000,- for disse anleggene.

For noen anleggs vedkommende er det behov for ytterligere behandling før de fremmes for Omsetningsrådet, men samlet beløp for disse anleggene og de som blir presentert her utgjør anslagsvis ca. 53 mill. kroner.

Presentert senere kommer også de anlegg som skal behandles i lys av vedtaket om anlegg eid av lokale produsentlag per 31.12.99, og hvor hovedregelen er at resttilskuddet ikke skal kreves tilbakebetalt, jf. vedtaket av 20.03.2000.

Statens landbruksforvaltning la fram følgende innstilling: ”Arbeidsutvalget foreslår for Omsetningsrådet at orienteringen tas til etterretning.

Med hjemmel i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000, jf. retningslinjer av 21.05.79 om tilbakebetaling av bevilgede tilskudd til reguleringsanlegg, gjøres følgende

Vedtak:

Orienteringen tas til etterretning.

På grunn av sakens totale omfang forelegges de enkelte tilbakebetalings saker Gartnerhallen før de fremmes for Arbeidsutvalget og Omsetningsrådet tidlig høsten 2002.

9. Reguleringsanlegg for hagebruksprodukter - Opphør av Gartnerhallens reguleringsoppgaver – Tilbakeføring av restbevilgning - Gartnerhallens anlegg Frosta

Omsetningsrådet fattet 20.03.2000 følgende vedtak:

Med heimel i Stortinget si behandling av St. prp. nr. 67 (1997-98) Jordbruksoppgjøret 1998, vedtek Omsetningsrådet at Gartnerhallen sitt ansvar for å administrere gjennomføringa av avsetningstiltaka i grøntsektoren vert ført over til Grøntprodusentenes Samarbeidsråd (GPS). Desse endringane vert iverksett frå 01.07.2000. Ansvaret for faglege tiltak og opplysningsarbeid vert overført til Omsetningsrådet.

Omsetningsrådet vil gjennomføre tilbakebetaling av ikkje avskrivne tilskot til reguleringsanlegg.

Omsetningsrådet vil leggje til grunn at resterande tilskot gitt til anlegg som per 31.12.1999 er eigd av lokale produsentlag, som ein hovudregel ikkje vil bli kravd tilbake. Det er eit vilkår at produsentlaget er organisert slik at berre lokale, aktive produsentar kan vere eigarar. Det er vidare eit vilkår at produsentlaget ikkje har tidsmessig uavgrensa bindingar til andre aktørar, eller at slike forhold er nedfelt i vedtektene. Produsentlaget må årleg rapportere til Omsetningsrådet om kor vidt det er gjort endringar i vedtektene.

Tilskot som er gitt til anlegg som av Omsetningsrådet sitt sekretariat er godkjende som fruktlager, vil som ein hovudregel ikkje bli kravd tilbake så lenge det er marknadsregulering av frukt.

Omsetningsrådet legg vidare til grunn at ein ikkje gjennomfører krav om tilbakebetaling overfor anlegg der anslått restbeløp av samla gitte tilskot ikkje overstig 100.000 kroner.

Arbeidsutvalet får fullmakt til å godkjenne GPS i forhold til dei krava som er stilt før 01.07.2000.

I tillegg skal spørsmålet om tilbakebetaling vurderes i henhold til Omsetningsrådets generelle bestemmelser om tilbakebetaling tilskudd til reguleringsanlegg av 21.05.1979.

Spørsmålet om overdragelse av Gartnerhallens reguleringsanlegg for poteter i Frosta ble tatt opp i 1999, men har ikke vært behandlet i Omsetningsrådet tidligere. Til behandling foreligger derfor både spørsmålet om overdragelse til lokalt produsentlag og tilbakebetaling av eventuelt resttilskudd.

Gartnerhallen meddelte i brev av 21.09.1999 at reguleringsanlegget i Frosta var overdratt A/L Frosta Lager og Pakkeri fra 15.08.99 for kr 1.200.000,-. Landbruksdepartementet har for utbetaling via Omsetningsrådet bevilget følgende tilskudd til anlegget:

- kr 27.000,- og kr 356.000,- i 1971
- kr 27.000,- i 1975
- kr 27.000,- i 1979
- kr 1.700.000,- i 1981
- kr 1.700.000,- i 1982,

til sammen kr 3.837.000,-. Bevilgningen i 1971 på kr 27.000,- har ikke Landbruksdepartementet kunne bekrefte. I det følgende ses det derfor bort fra dette beløpet, som før øvrig er tilnærmet nedskrevet. De andre bevilgningene framgår av Omsetningsrådets årsmeldinger, Gartnerhallens brev av 5.08.1999 og som sum av Landbruksdepartementets brev av 8.02.2000 til Gartnerhallen. Landbruksdepartementet har i samme brev godkjent overføring av eventuell latent gjeld fra Gartnerhallen til A/L Frosta Lager og Pakkeri.

I likhet med andre anlegg eid av lokale produsenter ble A/L Frosta Lager og Pakkeri tilskrevet 31.01.2002 med informasjon om Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000. I brev av 7.03.2002 orienterer laget om anleggets status og vedtekter. Av vedtektene, vedtatt 28. juni 1999, framgår det at laget ved overdragelsen og per 31.12.1999 og senere var eid av lokale produsenter. Laget har ikke bindinger til eksterne aktører.

I brevet av 7.03.2002 opplyses det at lagets virksomhet omfatter utleie av kjølelager for grønnsaker, utleie av maskiner og utstyr for pakking og vasking av gulrot, kålrot og purre samt at anlegget fungerer som innsamlingsplass for videretransport, emballasjeformidling og settepotetdistribusjon for lokale produsenter. Det antas at dette er tilfredsstillende aktivitet for å komme i betraktning som lokalt produsentlag. I tråd med Omsetningsrådets tidligere behandling av tilsvarende saker er det ikke noe til hinder for at Gartnerhallens reguleringsanlegg for poteter i Frosta godkjennes overført til A/L Frosta Lager og Pakkeri.

I følge Gartnerhallens beregninger utgjorde resttilskuddet ved overdragelsen kr 1.165.000,- for tilskudd til bygningsdelen, basert på en kostprisfordeling på 80 % for bygg og 20 % for teknisk utstyr. Ved overdragelsen var tilskudd til utstyr nedskrevet.

Til samme tid utgjorde framskrevet verdi av ovennevnte investeringer kr 9.323.300,-. Salgssummen på kr 1,2 mill anses rimelig.

Med hjemmel i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 og Omsetningsrådets retningslinjer av 21.05.1979 om tilbakebetaling av tilskudd bevilget til reguleringsanlegg, gjøres følgende

Vedtak:

Gartnerhallens reguleringsanlegg i Frosta godkjennes overdratt A/L Frosta Lager og Pakkeri med virkning fra 15.08.1999. De plikter som følger av nedenfor nevnte tilskudd til anlegget overføres A/L Frosta Lager og Pakkeri i overensstemmelse med Landbruksdepartementets brev av 08.02.2000.

Bevilgningsdato	Finansieringskilde	Beløp i kroner
1971	Jordbruksavtalen, Landbruksdepartementet via OR	356.000,-
1975	samme	27.000,-
1979	samme	27.000,-
1981	samme	1.700.000,-
1982	samme	1.700.000,-

Samlet bevilgning kr 3.810.000,-.

Laget tilfredsstiller for tida Omsetningsrådets betingelser i vedtaket av 20.03.2000 for å bli fritatt for tilbakebetaling av resttilskudd.

Krav om tilbakebetaling kan likevel gjøres gjeldende på et senere tidspunkt dersom eiersituasjonen, endringer i vedtektene, eksterne bindinger eller andre forhold skulle tilsi det.

10. Reguleringsanlegg for hagebruksprodukter - Opphør av Gartnerhallens reguleringsoppgaver – Tilbakeføring av restbevilgning - Gartnerhallen Valldal

Omsetningsrådet fattet 20.03.2000 følgende vedtak:

Med heimel i Stortinget si behandling av St. prp. nr. 67 (1997-98) Jordbruksoppgjøret 1998, vedtek Omsetningsrådet at Gartnerhallen sitt ansvar for å administrere gjennomføringa av avsetningstiltaka i grøntsektoren vert ført over til Grøntprodusentenes Samarbeidsråd (GPS). Desse endringane vert iverksett frå 01.07.2000. Ansvaret for faglege tiltak og opplysningsarbeid vert overført til Omsetningsrådet.

Omsetningsrådet vil gjennomføre tilbakebetaling av ikkje avskrivne tilskot til reguleringsanlegg.

Omsetningsrådet vil leggje til grunn at resterande tilskot gitt til anlegg som per 31.12.1999 er eigd av lokale produsentlag, som ein hovudregel ikkje vil bli kravd tilbake. Det er eit vilkår at produsentlaget er organisert slik at berre lokale, aktive produsentar kan vere eigarar. Det er vidare eit vilkår at produsentlaget ikkje har tidsmessig uavgrensa bindingar til andre aktørar, eller at slike forhold er nedfelt i vedtektene. Produsentlaget må årleg rapportere til Omsetningsrådet om kor vidt det er gjort endringar i vedtektene.

Tilskot som er gitt til anlegg som av Omsetningsrådet sitt sekretariat er godkjende som fruktlager, vil som ein hovudregel ikkje bli kravd tilbake så lenge det er marknadsregulering av frukt.

Omsetningsrådet legg vidare til grunn at ein ikkje gjennomfører krav om tilbakebetaling overfor anlegg der anslått restbeløp av samla gitte tilskot ikkje overstig 100.000 kroner.

Arbeidsutvalet får fullmakt til å godkjenne GPS i forhold til dei krava som er stilt før 01.07.2000.

I tillegg skal spørsmålet om tilbakebetaling vurderes i henhold til Omsetningsrådets generelle bestemmelser om tilbakebetaling tilskudd til reguleringsanlegg av 21.05.1979.

Gartnerhallen søkte i brev 13.05.1998 om overdragelse av anlegget i Valldal til Valldal Grønt Eigedom AS. Et annet aksjeselskap, Valldal Grønt AS, skulle leie lokalene av eiendomsselskapet og stå for den daglige drift av anlegget. I lys av Omsetningsloven fant Omsetningsrådets sekretariat det den gang prinsipielt vanskelig å kunne tilrå overdragelse til et aksjeselskap. Det ble anmodet om at selskapet i stedet ble organisert som et samvirkeforetak, hvilket ikke skjedde. Sekretariatet fant det derfor naturlig å avvente behandlingen av saken til

Omsetningsrådet hadde vurdert Gartnerhallens rolle som markedsregulator, ref. brev 15.06.1999. Overdragelsen ble av den grunn ikke behandlet i Omsetningsrådet.

Til behandling nå foreligger derfor både spørsmålet om overdragelse av eiendommen og om evt. tilbakebetaling av resttilskudd i henhold til Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000.

Etter at Gartnerhallens rolle som markedsregulator på grøntsektoren ble opphevet stilles spørsmålet om organisasjonsform, dvs. andelslag kontra aksjeselskap, seg annerledes enn tidligere. I dag kan en ikke se noen avgjørende hindringer for at et tidligere reguleringsanlegg kan bli eid av et aksjeselskap og samtidig oppfylle betingelsene som Omsetningsrådet har stilt for å bli unntatt plikten til å betale tilbake eventuelt resttilskudd. Det må likevel forutsettes at aksjeeierne er lokale, aktive produsenter, at selskapet ikke har tidsmessig ubegrensede bindinger til andre aktører, og at anleggets virksomhet fortsetter tidligere funksjon, se avsnitt 3 i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 referert innledningsvis.

Gartnerhallens anlegg i Valldal ble overdratt til Valldal Grønt Eigedom AS i 1998 for kr. 1.000.000,-. Driften av anlegget leies bort til Valldal Grønt AS som et heleid datterselskap. Begge lagene er organisert som aksjeselskap. Av vedtekter datert 6.04.1998 for begge selskaper går det fram at forutsetningene som ble lagt til grunn fra Omsetningsrådets side da anlegget ble bygd, fortsatt skal danne grunnlag for virksomheten. Vedtektene for eierselskapet fastsetter at ”berre aktive landbruksprodusentar innanfor anlegget sitt naturlege geografiske området, kan vere aksjonærar i selskapet” - med leveringsrett og –plikt. Etersom vedtektene også har klare regler for aksjeoverdragelse, har en ikke funnet grunn til å legge avgjørende vekt på at antall aksjer gir ulik stemmerett (men ikke som i aksjeselskaper), heller ikke at selve driften skal forestås av et annet selskap, så lenge dette er organisert som et heleid datterselskap. Vedtektene omhandler ingen tidsmessig ubegrensede avtaler.

Omsetningsrådet bevilget i 1980 et tilskudd på 5,5 mill av en kalkyle på kr 7,45 mill til bygging av nytt reguleringsanlegg i Valldal. Sluttoppgjør 1983 viste en overskridelse på kr 0,85 mill i forhold til kalkylen. På grunnlag av eksisterende opplysninger settes kostprisfordelingen til 63 % for bygg og 37 % for utstyr. Ved salget i 1998 utgjorde resttilskuddet kr 1.732.500,-. Tilskudd til utstyrsdelen var på det tidspunkt nedskrevet.

Framskrevet verdi av investeringene i 1983 utgjorde ved salget kr 15.064.000,-. Salgssummen på kr 1 mill er lav, men anses likevel rimelig ut fra en totalvurdering der også beliggenhet vektlegges.

Ut fra eierforhold og gjeldende vedtekter 31.12.1999 og senere er det i dag ingen avgjørende hindringer for å godkjenne Gartnerhallens overdragelse av reguleringsanlegget i Valldal til Valldal Grønt Eigedom AS. På grunnlag av

foreliggende vedtekter og øvrige opplysninger oppfyller Valldal Grønt Eigedom AS for tida betingelsene for å bli unntatt fra kravet om tilbakebetaling av restgjeld.

Med hjemmel i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 og Omsetningsrådets retningslinjer av 21.05.1979 om tilbakebetaling av tilskudd bevilget til reguleringsanlegg, gjøres følgende

Vedtak:

Overdragelse av Gartnerhallens reguleringsanlegg i Valldal til Valldal Grønt Eigedom AS 01.05.1998 godkjennes.

Ansvar for den latente gjeld som påhviler anlegget som følge av Omsetningsrådets tilskudd på kr 5,5 mill i 1980 overføres Valldal Grønt Eigedom AS.

Valldal Grønt Eigedom AS oppfyller for tida betingelsene i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 for å bli fritatt fra kravet om tilbakebetaling av resttilskudd.

Krav om tilbakebetaling kan likevel gjøres gjeldende på et senere tidspunkt dersom endringer i vedtekter, eiersituasjon, eksterne bindinger eller andre forhold skulle tilsi det.

11. Reguleringsanlegg for hagebruksprodukter - Opphør av Gartnerhallens reguleringsoppgaver – Tilbakeføring av restbevilgning - Gartnerhallen Luster/Høyheimsvik

Omsetningsrådet fattet 20.03.2000 følgende vedtak:

Med heimel i Stortinget si behandling av St prp nr 67 (1997-98) Jordbruksoppkjøret 1998, vedtek Omsetningsrådet at Gartnerhallen sitt ansvar for å administrere gjennomføringa av avsetningstiltaka i grøntsektoren vert ført over til Grøntprodusentenes Samarbeidsråd (GPS). Desse endringane vert iverksett frå 01.07.2000. Ansvar for faglege tiltak og opplysningsarbeid vert overført til Omsetningsrådet.

Omsetningsrådet vil gjennomføre tilbakebetaling av ikkje avskrivne tilskot til reguleringsanlegg.

Omsetningsrådet vil leggje til grunn at resterande tilskot gitt til anlegg som per 31.12.1999 er eigd av lokale produsentlag, som ein hovudregel ikkje vil bli kravd tilbake. Det er eit vilkår at produsentlaget er organisert slik at berre lokale, aktive produsentar kan vere eigarar. Det er vidare eit vilkår at produsentlaget ikkje har tidsmessig uavgrensa bindingar til andre aktørar, eller at slike forhold er nedfelt i vedtektene. Produsentlaget må årleg

rapportere til Omsetningsrådet om kor vidt det er gjort endringar i vedtektene.

Tilskot som er gitt til anlegg som av Omsetningsrådet sitt sekretariat er godkjende som fruktlager, vil som ein hovudregel ikkje bli kravd tilbake så lenge det er marknadsregulering av frukt.

Omsetningsrådet legg vidare til grunn at ein ikkje gjennomfører krav om tilbakebetaling overfor anlegg der anslått restbeløp av samla gitte tilskot ikkje overstig 100.000 kroner.

Arbeidsutvalet får fullmakt til å godkjenne GPS i forhold til dei krava som er stilt før 01.07.2000.

I tillegg skal spørsmålet om tilbakebetaling vurderes i henhold til Omsetningsrådets generelle bestemmelser om tilbakebetaling tilskudd til reguleringsanlegg av 21.05.79, se vedlegg.

Gartnerhallen søkte i brev 13.05.98 om overdragelse av lager- og industrianlegget i Høyheimsvik til Luster Grønt AS fra 1.05.1998 for kr. 400.000,-. Aksjeselskapet var stiftet 30.03.98 og ble eid av lokale produsenter. I lys av Omsetningsloven fant Omsetningsrådets sekretariat det den gang prinsipielt vanskelig å tilrå overdragelse til et aksjeselskap. I brev 10.09.98 ble det anmodet om at selskapet i stedet ble organisert som et samvirkeforetak. Så skjedde ikke, og 7.01.99 meddelte Gartnerhallen at Luster Grønt AS ønsket mer tid til å vurdere saken. Etter litt fram og tilbake opplyste Omsetningsrådets sekretariat i brev 15.06.99 til Luster Grønt AS at en fant det naturlig å avvente behandlingen av saken til Omsetningsrådet hadde vurdert Gartnerhallens rolle som markedsregulator. Overdragelsen ble av den grunn ikke behandlet i Omsetningsrådet.

Til behandling nå foreligger derfor både spørsmålet om overdragelse av eiendommen og om evt. tilbakebetaling av resttilskudd i henhold til Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000.

Etter at Gartnerhallens rolle som markedsregulator på grøntsektoren ble opphevet stiller spørsmålet om organisasjonsform, dvs. andelslag kontra aksjeselskap, seg annerledes enn tidligere. I dag kan en ikke se noen avgjørende hindringer for at et tidligere reguleringsanlegg kan bli eid av et aksjeselskap og samtidig oppfylle betingelsene som Omsetningsrådet har stilt for å bli unntatt plikten til å betale tilbake eventuelt resttilskudd. Det må likevel forutsettes at aksjeeierne er aktive produsenter, at selskapet ikke har tidsmessig ubegrensede bindinger til andre aktører, og at anleggets virksomhet fortsetter tidligere funksjon.

Av vedtektene til Luster Grønt AS går det fram at aksjeeiere skal være produsenter, dyrkere, bønder og småbrukere i Luster kommune. Selskapet har ingen tidsmessig ubegrensede bindinger til andre aktører. Selskapet oppfylder dermed

Omsetningsrådets krav i vedtaket ovenfor om å bli unntatt fra kravet om tilbakebetaling av resttilskudd.

Omsetningsrådet bevilget i 1.11.74 et tilskudd på 15.000,- til Gartnerhallens reguleringsanlegg i Høyheimsvik. 12.02.85 bevilget Omsetningsrådet et tilskudd på kr. 1,2 mill av en kalkyle på kr. 1,7 mill til utbygging av innfrysings- og lagerkapasiteten ved anlegget. Sluttoppgjør ble behandlet 23.05.85. Kostprisenfordeling settes til 75 % for bygg og 25 % for utstyr for bevilgningen i 1974 og 42/58 for bevilgningen i 1985. Avskrivningstida settes som vanlig til 30 år for bygg og 10 år for maskiner og utstyr. Etter dette gjensto et resttilskudd på kr. 287.900,- av bevilgningen til bygningsdelen ved salget i 1998. Tilskudd til utstyrsdelen var på det tidspunktet nedskrevet.

Framskrevet kostpris for anlegget utgjorde til samme tid kr. 2.809.000,-. Salgssummen på kr. 400.000,- må anses rimelig.

Til orientering opplyses at SLF 20.02.02 på anmodning fra Luster Grønt AS aksepterte å slette en tinglyst heftelse på anlegget. Heftelsen var datert 2.05.59 og var knyttet til bevilgning fra omsetningsavgiftens midler. Ut fra normal avskrivningstid på 30 år for tilskudd til bygg og 10 år for maskiner og utstyr var tilskuddet som dannet grunnlag for heftelsen for lengst nedskrevet.

Det legges til grunn at reguleringsanlegget i Høyheimsvik per 31.12.99 ble eid av lokale produsenter, organisert som et aksjeselskap. Ut fra eierforhold og gjeldende vedtekter den gang og senere er det i dag ingen avgjørende hindringer for å godkjenne Gartnerhallens overdragelse av reguleringsanlegget i Høyheimsvik til Luster Grønt AS. På grunnlag av foreliggende vedtekter og øvrige opplysninger oppfylder selskapet for tida betingelsene for å bli unntatt fra kravet om tilbakebetaling av restgjeld.

Med hjemmel i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 og Omsetningsrådets retningslinjer av 21.05.1979 om tilbakebetaling av tilskudd bevilget til reguleringsanlegg, gjøres følgende

Vedtak:

Overdragelse av Gartnerhallens reguleringsanlegg i Høyheimsvik til Luster Grønt AS 1. mai 1998 godkjennes.

Ansvar for den latente gjeld som påhviler anlegget som følge av Omsetningsrådets tilskudd på kr 15.000,- i 1974 og kr 1,2 mill i 1985 overføres Luster Grønt AS.

Luster Grønt AS oppfylder for tida forutsetningene i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 for å bli fritatt fra kravet om tilbakebetaling av resttilskudd.

Krav om tilbakebetaling kan likevel gjøres gjeldende på et senere tidspunkt dersom endringer i vedtekter, eiersituasjon, eksterne bindinger eller andre forhold skulle tilsi det.

12. Reguleringsanlegg for hagebruksprodukter - Anlegg overdratt til lokale produsentlag

Det vises innledningsvis til Arbeidsutvalgets tidligere behandling av Reguleringsanlegg for hagebruksprodukter. Opphør av Gartnerhallens reguleringsoppgaver – Tilbakeføring av restbevilgning. Orientering om sakens bakgrunn og saksbehandling, sak nr. 7, 24.05.02.

Omsetningsrådet fattet 20.03.2000 følgende vedtak:

Med heimel i Stortinget si behandling av St prp nr 67 (1997-98) Jordbruksoppgjøret 1998, vedtek Omsetningsrådet at Gartnerhallen sitt ansvar for å administrere gjennomføringa av avsetningstiltaka i grøntsektoren vert ført over til Grøntprodusentenes Samarbeidsråd (GPS). Desse endringane vert iverksett frå 01.07.2000. Ansvar for faglege tiltak og opplysningsarbeid vert overført til Omsetningsrådet.

Omsetningsrådet vil gjennomføre tilbakebetaling av ikkje avskrivne tilskot til reguleringsanlegg.

Omsetningsrådet vil leggje til grunn at resterande tilskot gitt til anlegg som pr. 31.12.1999 er eigd av lokale produsentlag, som ein hovudregel ikkje vil bli kravd tilbake. Det er eit vilkår at produsentlaget er organisert slik at berre lokale, aktive produsentar kan vere eigarar. Det er vidare eit vilkår at produsentlaget ikkje har tidsmessig uavgrensa bindingar til andre aktørar, eller at slike forhold er nedfelt i vedtektene. Produsentlaget må årleg rapportere til Omsetningsrådet om kor vidt det er gjort endringar i vedtektene.

Tilskot som er gitt til anlegg som av Omsetningsrådet sitt sekretariat er godkjende som fruktlager, vil som ein hovudregel ikkje bli kravd tilbake så lenge det er marknadsregulering av frukt.

Omsetningsrådet legg vidare til grunn at ein ikkje gjennomfører krav om tilbakebetaling overfor anlegg der anslått restbeløp av samla gitte tilskot ikkje overstig 100.000 kroner.

Arbeidsutvalet får fullmakt til å godkjenne GPS i forhold til dei krava som er stilt før 01.07.2000.

For å unngå krav om tilbakebetaling av resttilskudd har Omsetningsrådet stilt krav om at lokale produsentlag som hovedregel må bestå av aktive, lokale produsenter og ikke ha varige bindinger til eksterne aktører. Statens landbruksforvaltning har derfor foretatt en gjennomgang av anlegg eid av lokale produsentlag hvor resttilskuddet overstiger 100.000 kroner. En rekke anlegg som tidligere er godkjent overført til lokale produsentlag og som den gang fikk fritak fra kravet om tilbakebetaling av resttilskudd, må etter dette vurderes nærmere for å kunne fastslå om de fyller Omsetningsrådets hovedregel i vedtaket av 20.03.2000 for fortsatt å bli fritatt for kravet om tilbakebetaling av resttilskudd. Nedenfor vil 14 anlegg bli behandlet nærmere.

Bindinger til Gartnerhallen

I forbindelse med at reguleringsanleggene ble overdratt til lokale produsentlag, opprettet en rekke av disse leveringsavtaler med Gartnerhallen, noen ganger nedfelt i vedtektene, andre ganger i form av separate avtaler. Disse avtalene framkom som følge av Gartnerhallens reguleringsansvar, og kan oppfattes som en betingelse den gang for Omsetningsrådets godkjenning av overdragelsen.

Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 stiller krav om at lokale produsentlag som skal unntas fra krav om tilbakebetaling av resttilskudd ikke skal ha tidsmessig ubegrensede eksterne bindinger. Slike bindinger kan heller ikke være vedtektsfestet. Dette punktet i Omsetningsrådets vedtak antas å være for å forhindre at noen aktører gis markedsfortrinn. I lys av at Gartnerhallens reguleringsfunksjon har opphørt, har Statens landbruksforvaltning etter vurdering kommet til at lokale produsentlag for å oppfylle dette kravet heller ikke bør være vedtektsfestet medlem av, ha uoppsigelig leveringsavtale eller noen annen form for uoppsigelig binding til Gartnerhallen - dette blant annet i lys av avtaler mellom Gartnerhallen og BAMA. Der hvor slike bindinger eksisterer, foreslår Statens landbruksforvaltning at de må opphøre for at krav om tilbakebetaling ikke skal gjøres gjeldende. Det samme vil gjelde dersom det finnes tilsvarende avtaler med andre eksterne aktører.

Omsetningsrådets krav om at eksterne avtaler/bindinger ikke skal være ” tidsmessig uavgrensa” tolkes slik at det er de uoppsigelige bindingene, eller bindinger nedfelt i vedtektene, som er avgjørende når spørsmålet om tilbakebetaling eller ikke av resttilskudd skal vurderes. Tidsbegrensede eller oppsigelige avtaler som ikke er nedfelt i vedtekts form må etter dette godtas, det være seg med Gartnerhallen eller andre eksterne aktører.

Gjennomgang av enkeltanlegg

Som ledd i saksbehandlingen er alle aktuelle produsentlag tilskrevet med gjengivelse av Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000, med spørsmål og eierstatus, bindinger til eksterne aktører og vedtekter. Kopi av vedtektene er innsendt Statens landbruksforvaltning. Vedlagt denne saksframstillingen følger kopi av Statens

landbruksforvaltnings brev til produsentlagene samt gjeldende vedtekter for hvert lag.

Gjennomgangen viser at følgende anlegg er eid av lag bestående av aktive, lokale produsenter, er uten tidsmessig uavgrensede avtaler med eksterne aktører med unntak av Gartnerhallen, som flere av produsentlagene er medlem av og/eller har tidsavgrensede samarbeidsavtaler med.

- P/L Nå Fruktlager, 5776 Nå i Hardanger. Anlegget ble overtatt fra Gartnerhallen i 1991. Eier per 31.12.99 og senere er organisert som et lokalt produsentlag bestående av aktive, lokale eiere - Partslaget Nå Fruktlager. Medlemmer som ikke har levert varer siste to år betraktes som passive medlemmer uten stemmerett og er heller ikke valgbare til tillitsverv. Laget har ikke tidsmessig ubegrensede bindinger til eksterne aktører. Gjeldende vedtekters § 5 viser imidlertid at laget kan ha eksterne bindinger til Gartnerhallen eller andre aktører vedrørende markedsføring med konsekvenser for medlemmenes virksomhet. Slike avtaler/bindinger oppfattes imidlertid å være tidsbegrensede eller oppsigelig, og dermed ikke til hinder for at laget oppfyller Omsetningsrådets betingelser for å bli fritatt fra kravet om tilbakebetaling av resttilskudd.

Laget oppfyller per 31.12.99 og i dag betingelsene i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 for å bli fritatt for kravet om tilbakebetaling av resttilskudd.

- P/L Folgefonn Fruktlager, 5797 Utne. Anlegget ble overtatt fra Gartnerhallen i 1991. Eier per 21.12.99 og senere er organisert som et lokalt partslag bestående av aktive, lokale produsenter. Laget har ikke varige forpliktelser til andre aktører. Gjeldende vedtekter fra 26.05.1998 viser imidlertid at laget kan være tilsluttet eksterne organisasjoner, med medlemsplikt til å følge pålegg om markedsregulerende tiltak vedtatt av disse. Denne betingelsen i vedtektenes § 7 anses imidlertid ikke å være til hinder for at laget oppfyller kravene til å bli fritatt for tilbakebetaling av resttilskudd.

Laget oppfyller per 31.12.99 og i dag betingelsene i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 for å bli fritatt for kravet om tilbakebetaling av resttilskudd.

- Sandane: Gloppen Produsentlag BA, 6823 Sandane. Anlegget ble overtatt fra Gartnerhallen i 1997, godkjent av Omsetningsrådet 20.03.98. Eier per 31.12.99 og senere er organisert som lokalt produsentlag med aktive, lokale produsenter. Andelshavere som ikke leverer produksjonen til laget strykes som medlemmer. Vedtekter datert 30.06.1997 med endringer 13.04.2000 viser at laget står som medlem i AL Gartnerhallen. Andelshaverne inngår som indirekte medlemmer i Gartnerhallen med rettigheter og plikter som følger av dette. Laget har ikke varige avtaler

med andre aktører. Det opplyses at laget er kommisjonær for Felleskjøpet Øst Vest, men dette er ikke vedtektsfestet.

Med unntak av det som er sagt om forholdet til Gartnerhallen, oppfyller laget per 31.12.99 og i dag kravene for å bli fritatt for tilbakebetaling av resttilskudd. For å bli fritatt fra kravet i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 om tilbakebetaling av resttilskudd forutsettes at lagets medlemskap i Gartnerhallen oppheves og at vedtektenes § 4 endres tilsvarende.

- Steinkjer: Mitt Grønt B.A., Pb. 2015, 7707 Steinkjer. Anlegget ble overtatt fra Gartnerhallen i 1998, godkjent av Omsetningsrådet 9.06 s.å. Eier per 31.12. 99 og senere er organisert som produsentlag bestående av aktive, lokale produsenter. Andre produsentlag eller produsentsammenslutninger kan også opptas som medlemmer. Passive medlemmer, dvs. medlemmer uten leveranse siste to år, har ikke stemmerett. Laget har ikke varige avtaler med andre aktører. Slike bindinger er heller ikke nedfelt i vedtektene, som er uendret siden starten.

Laget oppfyller per 31.12. 99 og i dag betingelsene i Omsetningsrådets i vedtaket av 20.03.2000 for å bli fritatt fra kravet om tilbakebetaling av resttilskudd.

- Børve: Hardanger Frukt og Bær, 5773 Hovland. Hardanger Frukt og Bær er sammenfallende med Børve Fruktlager P/L som i 1991 overtok Gartnerhallens anlegg i Børve, godkjent av Omsetningsrådet 14.03.91. I henhold til vedtekter av 1.01.95 med endringer 4.02.98, 5.04.00 og 27.02.02 var eier per 31.12.99 organisert som et produsentlag bestående av aktive, lokale produsenter. Laget har ikke varige avtaler med andre aktører. Derimot har laget tidsbegrenset avtale med Norgesfrukt AS, hvilket ikke anses å være i strid til betingelsene i Omsetningsrådets vedtak av 20.03.2000. Det samme antas å gjelde formuleringen i vedtektenes § 2 om at ”laget leverar til godkjent grossist”. Med mindre det gis spesiell dispensasjon, opphører medlemskapet når det ikke er levert varer de siste to år.

Etter dette oppfyller laget per 31.12.99 og i dag betingelsene i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 for å bli fritatt for kravet om tilbakebetaling av resttilskudd.

- Grimo: Hardanger Fruksamsal BA. Anlegget ble overført fra Gartnerhallen til Hardanger Fruksamsal P/L i 1990, godkjent av Omsetningsrådet 14.03.91. Laget er eid av aktive, lokale produsenter med leveringsrett og -plikt. Omfanget av medlemskapet vurderes hvert tredje år i forhold til levert varemengde. Bortsett fra mindre endringer i

vedtektene har disse og eierforholdet vært det samme siden overtakelsen i 1990. Vedtektsendringene er uten betydning for de forhold som skal vurderes tilknyttet spørsmålet om tilbakebetaling av resttilskudd. Det er ingen bindinger til andre aktører. Heller ikke omtaler vedtektene slike forhold.

Laget oppfyller per 31.12.99 og i dag betingelsene i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 for å bli fritatt for krav om tilbakebetaling av resttilskudd.

- Overhalla: Namdal Produsentlag A/L, 7863 Overhalla. Anlegget ble overdratt fra Gartnerhallen i 1997. Produsentlaget består av aktive produsenter i Namdalen, og hadde også før overtakelsen fra Gartnerhallen ansvaret for den praktiske driften av anlegget. Av vedtektene datert 14.02.79 med senere endringer, sist 25.03.96, framgår det at laget gjennom egen avtale er tilsluttet AL Gartnerhallen og underlagt de vedtekter og leveringsregler som gjedler for denne organisasjonen. Vareomsetningen skjer gjennom Gartnerhallens avtale med BAMA. For øvrig har ikke laget bindinger til andre aktører.

Med unntak av bindingene til Gartnerhallen oppfyller laget betingelsene i Omsetningsrådets vedtak av 20.03.2000 for å bli fritatt for tilbakebetaling av resttilskudd. For å bli fritatt for kravet om tilbakebetaling av resttilskudd forutsettes det at bindingen til Gartnerhallen, fastsatt i vedtektenes §§ 1, 2 og 3, oppheves. Vedtektene forutsettes endret tilsvarende.

- Leikanger: P/L Leikanger Fruktlager, 6863 Leikanger. Anlegget ble overtatt fra Gartnerhallen i 1991, behandlet av Omsetningsrådet 14.03. s.å. Laget består av aktive produsenter i Leikanger og Sogndal. Ikke-aktive andelseiere kan tape medlemskapet når det ikke er levert varer til laget siste tre år. Vedtektene fra 1.05.79 ble sist endret 3.07.1993. Laget har ikke tidsmessig ubegrensede bindinger til andre aktører. Slike avtaler er heller ikke omtalt i vedtektene.

Laget oppfyller per 31.12.99 og i dag betingelsene i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 for å bli fritatt for krav om tilbakebetaling av resttilskudd.

- Smøla: Frostaheia Produksjonslag, 6570 Smøla. Anlegget ble overtatt fra Gartnerhallen i 1997, men produksjonslaget hadde hatt det praktiske ansvaret for driften av anlegget siden starten i 1979. Medlemmer i laget er aktive produsenter på Smøla. Ved overtakelsen i 1997 ble det inngått en 7-årig samarbeidsavtale med Gartnerhallen med leveringsplikt for de varer som produksjonslaget mottar. Avtalen fornyes automatisk for fem

år om gangen dersom den ikke sies opp. Avtalen er med andre ord oppsigelig og dermed akseptabel i forhold til Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000. Laget er imidlertid i tillegg vedtektsfestet medlem av Gartnerhallen og skal i følge vedtektene levere hoveddelen av produksjonen til Gartnerhallen. Gjeldende vedtekter er fra 22.03.2000. Tidligere vedtekter foreligger ikke, men det opplyses at eierforholdene ikke er endret etter 31.12.99. Det legges derfor til grunn at vedtektene per 31.12.99 på de punkter som omfatter eierforhold og avtaler ikke avvek fra gjeldende vedtekter.

Med unntak for vedtektsfestet medlemskap i Gartnerhallen tilfredsstiller laget 31.12.99 og i dag betingelsene i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 for å bli fritatt for tilbakebetaling av resttilskudd. For å bli unntatt fra kravet om tilbakebetaling av resttilskudd forutsettes det at vedtektsfestet medlemskap i Gartnerhallen oppheves og at vedtektenes § 3 endres tilsvarende.

- Bjugn: Fosen Produsentlag A/L, 7160 Bjugn. Anlegget ble etablert i 1978 som et mottaks- og lageranlegg for grønnsaker og poteter. Omsetningsrådet godkjente overdragelsen til Fosen Produsentlag A/L 28.11.1997. Latent restgjeld ble samtidig overført produsentlaget. Ved overdragelsen inngikk laget forpliktende samarbeidsavtale med Gartnerhallen med varighet 7 år. Avtalen er med andre ord tidsavgrenset og uten betydning for spørsmålet om tilbakebetaling av resttilskudd. Av vedtektene fra 22.08.78 med senere endringer går det fram at laget eies av aktive lokale produsenter uten bindinger til andre eksterne aktører enn Gartnerhallen. Medlemmene kan velge om de vil være direkte medlemmer av Gartnerhallen eller indirekte via medlemskap i produsentlaget. Andelseierne har leveringsplikt. Medlemmer som ikke har levert varer de siste 5 år taper medlemskapet og andelsinnskuddet tilbakebetales etter nærmere regler.

Med unntak av det som ovenfor er sagt om medlemskap i Gartnerhallen oppfyller laget per 31.12.99 og i dag betingelsene i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 for å bli fritatt for tilbakebetaling av resttilskudd. For å bli fritatt fra kravet om tilbakebetaling av resttilskudd forutsettes det at lagets vedtekter §§ 1 og 3 endres slik at laget ikke har formelle bindinger til Gartnerhallen, og at vedtektene heller ikke pålegger andelseierne å være medlemmer av Gartnerhallen.

- Kvam Fruktlager P/L, 5610 Øystese. Gartnerhallens anlegg i Kvam ble godkjent overført Kvam Fruktlager P/L i Omsetningsrådets møte 27.06.91. Fruktlageret overtok samtidig ansvaret for latent gjeld som følge av reguleringstilskudd gitt av Omsetningsrådet. Av vedtekter som gjaldt 31.12.99 går det fram at laget er eid av lokale produsenter. Laget hadde på det tidspunkt samarbeidsavtale med Gartnerhallen, nedfelt i

avtale av 23.05.91. Avtalen var bindende for fem år med automatisk fornyelse dersom den ikke ble oppsagt. Avtalen er med andre ord tidsbegrenset og dermed uten betydning for spørsmålet om tilbakebetaling av resttilskudd. Vedtekter datert 6.04.2000 omhandler ingen slik samarbeidsavtale eller andre type bindinger.

De nye vedtektene deler medlemstokken i A-medlemmer og B-medlemmer. For A-medlemskap må det innbetales et større andelsbeløp enn for B-medlemskap. Vedtektene setter ingen begrensninger for hvilke produsenter som kan tegne A-medlemskap. Kun A-medlemmer er valgbare til styret og har stemmerett hva gjelder disponering av økonomisk resultat. For begge typer medlemmer gjelder at de må være aktive produsenter, og det er leveringsplikt. Dersom et medlem ikke har levert produksjon til fruktlageret på tre år, opphører medlemsrettighetene og andelen kan kreves innløst.

Selv om ordningen med A- og B-medlemskap avviker fra vanlig organisering av lokale produsentlag, kan en ikke se at dette bryter med Omsetningsrådets forutsetninger i vedtaket av 20.03.2000. Ingen bindinger til eksterne aktører er nedfelt i vedtektene.

Laget oppfyller per 31.12.99 og i dag betingelsene i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 for å bli fritatt fra krav om tilbakebetaling av resttilskudd.

- Vangsnes Fruktlager L/L, 6894 Vangsnes. Anlegget ble overført fra Gartnerhallen til Vangsnes Fruktlager L/L i 1990, godkjent av Omsetningsrådet 14.03.91. Fruktlageret er organisert som et lokalt produsentlag av aktive, lokale eiere. Laget er uten bindinger til eksterne aktører.

Eierstatus og opprinnelige vedtekter fra 17.03.1960 og nye vedtekter av 13.04.2000 tilfredsstiller per 31.12. 99 og i dag betingelsene i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 for å bli fritatt for kravet om tilbakebetaling av resttilskudd.

- Balestrand Fruktlager PL, 6899 Balestrand. Anlegget ble overdratt til det lokale produsentlaget i 1990, godkjent av Omsetningsrådet 14.03.91. Vedtekter datert 20.05.1999 har ikke egen passus om at produsentene skal tilhøre et bestemt geografisk område, og det åpnes for at andre enn frukt- og bær dyrkere kan bli medlemmer. I brev fra Balestrand Fruktlager av 7.03.2002 opplyses det at laget eies av aktive lokale produsenter uten tidsmessig ubegrensede bindinger til eksterne aktører. Laget må derfor betraktes som et ordinært, lokalt produsentlag. Eksterne bindinger er heller ikke omtalt i vedtektene, med unntak av tilslutning til Gartnerhallen, ref. vedtektenes § 1.

Bortsett fra denne bindingen oppfyller laget 31.12.99 og i dag Omsetningsrådets betingelsene for å bli fritatt for kravet om tilbakebetaling av resttilskudd. For å få fritak fra kravet om tilbakebetaling av resttilskudd forutsettes at vedtektenes § 1 endres slik at bundet medlemskap i Gartnerhallen opphører.

- P/L Ulvik Fruktlager, 5730 Ulvik. Anlegget ble overdratt til produsentlaget i 1990, godkjent av Omsetningsrådet 14.03.91. Laget er eid av lokale produsenter. Av vedtekter datert 3.07.89, § 2, framgår det at laget er tilsluttet Gartnerhallen. Ut over dette finnes ingen eksterne bindinger av varig karakter. Vedtektene fra 3.07.89 gjelder fortsatt med mindre endringer uten betydning for spørsmålet om tilbakebetaling av resttilskudd.

Bortsett fra forholdet til Gartnerhallen tilfredsstillt laget 31.12.99 og i dag Omsetningsrådets betingelser for å bli fritatt for kravet om tilbakebetaling av resttilskudd. For å få fritak fra kravet om tilbakebetaling av resttilskudd forutsettes at vedtektenes § 2 siste ledd angående medlemskap i Gartnerhallen oppheves.

Med hjemmel i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 om tilbakebetaling av reguleringsmidler bevilget til anlegg i hagebrukssektoren, gjøres følgende

Vedtak:

1. P/L Nå Fruktlager, P/L Folgefonn Fruktlager, Mitt Grønt B.A., Hardanger Fukt og Bær, Hardanger Fruksamsal BA, P/L Leikanger Fruktlager, Kvam Fruktlager P/L og Vangsnes Fruktlager L/L tilfredsstillt for tida betingelsene i Omsetningsrådets vedtak av 20.03.2000 for å bli fritatt for kravet om tilbakebetaling av resttilskudd av bevilgninger gitt reguleringsanlegg i grøntsektoren.

Krav om tilbakebetaling kan likevel gjøres gjeldende på et senere tidspunkt dersom endringer i eierstruktur, endringer i vedtekter, eksterne bindinger eller andre forhold skulle tilsi det.

2. Gloppen Produsentlag BA, Namdal Produsentlag A/L, Frostaheia Produksjonslag, Fosen Produsentlag A/L, Balestrand Fruktlager PL og P/L Ulvik Fruktlager fritas for tida fra kravet i Omsetningsrådets vedtak 20.03.2000 om tilbakebetaling av resttilskudd av bevilgninger gitt reguleringsanlegg i grøntsektoren under forutsetning av at lagenes vedtektsfestede bindinger til Gartnerhallen opphører, og at vedtektene endres tilsvarende. Nødvendige vedtektsendringer forutsettes gjennomført på første ordinære årsmøte eller senest 1.06.2003. Nye vedtekter skal deretter uoppfordret og umiddelbart sendes Omsetningsrådet ved Statens landbruksforvaltning.

Krav om tilbakebetaling kan likevel gjøres gjeldende på et senere tidspunkt dersom endringer i eierstruktur, endringer i vedtekter, eksterne bindinger eller andre forhold skulle tilsi det.

13. Markedsregulering melkesektoren - Fast rentesats 1. halvår 2002

I henhold til art. XII i retningslinjene for bevilgninger til reguleringstiltak innenfor melkesektoren, skal det for hvert halvår fastsettes en fast rentesats. Rentesaften anvendes som grunnlag for renteberegning av markedsregulators tilgodehavende etter art. II-X og etter art. XIII.

Utover svingninger i det generelle rentenivået, skal rentesaften reflektere finansieringskilde (egenkapital, lån fra avgiftsfondene, Landbruksbanken eller annen ekstern kilde) og med tillegg av marginer avhengig av låneform.

For TINE Norske Meierier er situasjon at de har tilstrekkelig egenkapital til å dekke de løpende omkostningene. Etter vedtak i Arbeidsutvalget i 1997 får markedsregulatorene fra og med 2. halvår 1997 en margin på 0,2 prosentpoeng for å forvalte egenkapital som nyttes til å finansiere kapitalbinding under markedsreguleringen. Med utgangspunkt i NIBOR 3-mnd. rente for 2. halvår 2001, sammenveid med prognose for reguleringskostnader, gir dette en rentesats på 6,9 %. Dette er 0,4 prosentpoeng lavere enn for 2. halvår 2001.

Med hjemmel i retningslinjene for bevilgninger til reguleringstiltak innenfor melkesektoren 28.11.96 art. XII gjøres følgende

Vedtak:

Den faste rentesaften til reguleringstiltak innenfor melkesektoren for 1. halvår 2002 fastsettes til 6,9 %.

14. Avsetningstiltak i melkesektoren – Satser for reguleringslagring 2. halvår 2001

I henhold til Art. IV 2. i «Retningslinjer for bevilgninger til markedsreguleringstiltak innenfor melkesektoren», skal det fastsettes satser til dekning av følgende påløpte kostnader ved lagring av reguleringsprodukter.

Dette er:

- 1 Lagringskostnader
- 2 Overføringskostnader mellom ulike reguleringslager
- 3 Kapitalbinding og øvrige kostnader ved løpende lagring

De kostnadsartene som inngår i pkt.1 er avskrivning og renter til bygninger og maskiner, vedlikehold, energikostnader og forsikringer.

Overføringskostnader er kostnader på grunn av ekstra lagerhåndtering ved overføring av reguleringsprodukter fra et lager til et annet for videre lagring. Her kan det godtgjøres for uttak og innlegg med en fast sats pr. kg overført produkt.

Tine Norske Meierier foreslår satser for 2. halvår 2001 i brev av 04.11.01. De foreslår ingen endringer i innlagrings- eller overføringskostnader (pkt. 1 og 2). Kostnadene til kapitalbindingen har de beregnet med utgangspunkt i råvareverdier benyttet i prisutjevningen og vedtatt rentesats for 2. halvår 2001.

Synnøve Finden ASA har i brev av 14.09.01, pkt. 2, klaget på fastsettingen av satser for 1. halvår 2001. Hvorvidt Synnøve Finden ASA har rettslig klageinteresse vil bli lagt fram for Omsetningsrådet til vurdering som egen sak. Statens landbruksforvaltning har imidlertid som offentlig organ, uavhengig av spørsmålet om klagerett, en selvstendig utredningsplikt overfor Omsetningsrådet, og stiller seg derfor åpen for innspill eller synspunkter. Vi har av denne grunn i det følgende valgt å vurdere realiteten i klagen uavhengig av behandlingen av klageretten i forbindelse med fastsetting av sats for den påfølgende perioden.

Synnøve Finden ASA anfører (s.3) bl.a. at:

Prisgrunnlaget i markedsreguleringens godtgjørelsessatser må ta utgangspunkt i markedsregulators faktiske netto prisnivå (inklusive rabatter), ikke i jordbruksavtalens målpriser.

F.o.m. 2001 er det ved satsfastsetting benyttet jordbruksavtalens målpriser, kostnader, omregningsfaktorer og verdier på biprodukt tilsvarende de som er benyttet i prisutjevningen for det aktuelle halvåret. På det tidspunktet satsene ble fastsatt var det målprisene som ble lagt til grunn også i prisutjevningen. Endringer i grunnlaget som framkommer gjennom etterkontrollen er først kjent vel ½ år etter forslaget til sats utarbeides. I dag bygger PU på prognoser fra markedsregulator. Fremover vil avvik mellom prognoser og etterkontroll kunne gi behov for etterkorrigering av lagringsgodtgjørelse. SLF vil vurdere dette nærmere.

Statens landbruksforvaltning mener at man prinsipielt skal legge til grunn de faktiske råvareverdier som er lik eller lavere enn målpris. Dersom resultatene fra etterkontroll/etterregning viser en råvareverdi som er høyere enn målpris for gruppen, så benyttes målpris. Er råvareverdiene lavere enn målpris, så benyttes disse.

Statens landbruksforvaltning er opptatt av å finne riktigste mulig, men også praktikable metoder for å kompensere markedsregulators kostnader med de ulike avsetningstiltakene. For 2. halvår 2001 foreslår Statens landbruksforvaltning å legge resultatene fra etterkontrollen fra samme halvår til grunn. Det bør også eventuelt legges fram en korreksjonsoppgave når etterregningen i prisutjevningen er gjennomført, dersom det er behov for det.

I tillegg vil Statens landbruksforvaltning gå gjennom satsene for 1. halvår 2001, som Synnøve Finden ASA har klaget på, på nytt og evt. legge fram en korreksjonsoppgave for 1. halvår 2001. SLF vil også vurdere om man har grunnlag for å korrigere de benyttede vareverdier for kapitalbinding på reguleringslager for perioden utover 2001.

Synnøve Finden ASA mener at tidspunktet for fastsetting av satsene i realiteten betyr at de fastsettes i etterkant for den aktuelle periode og at man derfor:

...like godt kunne vurdere etterkompensasjon etter regning basert på den aktuelle periodens kostnader direkte, i stedet for å bruke foregående periodes data til å fastsette satsene, med de feilkilder i forhold til godtgjørelse for faktisk medgåtte kostnader som dette medfører både når det gjelder totalkostnader og antall uker faktisk lagringstid pr lagret volum. Dersom dagens system skulle hatt noen funksjon, måtte satsene bli fastsatt i forkant, slik at de ga forutsigbarhet for markedsregulator.

Når satsene fastsettes mot slutten av den aktuelle lagringsperioden er viktigste årsak at man ønsker å ha tilstrekkelig sikkerhet for rentenivået for perioden, ettersom kapitalkostnadene utgjør det viktigste kostnadselementet. Samtidig er det tilstrebet å ha kjente rammevilkår for hvilken kompensasjon som gis før oppgaven sendes fra markedsregulator. Kostnadskompensasjon basert på satser er derfor det gjennomgående prinsipp for de fleste avsetningstiltakene i alle sektorer. En vil også ha behov for å avslutte regnskapet for tiltakene for det aktuelle kalenderåret innen ca. 3 mnd. etter årets slutt.

Synnøve Finden ASA skriver videre at:

*de aktuelle lagringssatsene er vedtatt som gitte øresatser **pr. kg og uke**. Satsene er summen av kostnader tilknyttet **innlagring, overføring og kapitalbinding mv**. Det fremgår ikke av premissene av saksframstillingen, eller i beregningsoppsettene i innstillingen, hvorfor kompensasjon for kostnader til engangsoperasjoner som innlagring og overføring skal gis som ukesatser. Reguleringsvare som overføres og legges inn på reguleringslager håndteres normalt bare en gang – og ikke en gang pr uke lagringstid. Disse kostnadene bør derfor i utgangspunktet i en normal betraktning ikke multipliseres opp med antall lagringsuke, slik en ukesats for kapitalbindingen må håndteres.*

Synnøve Finden ASA har rett i at det ikke framgår av premissene hvorfor kostnader til engangsoperasjoner som lagring og overføring skal gis som ukesatser. Bruk av begrepet "innlagring" er upresist, jf. det som er lagt til grunn innledningsvis. Hvilken satsperiode som skulle benyttes ble vurdert når satsene ble vedtatt av Omsetningsrådet første gang, 09.06.98. Det ble den gang valgt å benytte seg av samme beregningsmessige grunnlag som var i bruk for reguleringslagring av kjøtt. I praksis beregnes kostnadene ved å omregne den vedtatte ukesatsen til en månedssats som multipliseres med kvantum på reguleringslager de ulike månedene. Valg av satsperiode bør vurderes når forskriftene gjennomgås neste gang.

Kostnadene til håndtering i forbindelse med lagring er inkludert i produktkalkylene i prisutjevningen, og er derfor ikke tatt med i disse satsene. Det oppstår ikke ekstra håndtering ved reguleringslagring.

Satsen som vedr. kostnader til overføring mellom reguleringslager (pkt.2), fastsettes i øre pr. kg. Det har aldri blitt fremmet søknader som omfatter kostnader i forbindelse med denne type overføringer.

Grunnlaget for disse satsene (pkt. 1 og 2) bygger på gjennomgangen av Tine Norske Meierier sitt lager på Heimdal, foretatt i 1997/98 før satsene ble fastsatt første gang. Dette er om lag 5 år siden, og det kan derfor være naturlig å vurdere dette grunnlaget på nytt. Statens landbruksforvaltning tar sikte på en slik gjennomgang i løpet av 2003.

Statens landbruksforvaltning har hatt flere møter (25.04.02 og 22.05.02) med Tine BA og Synnøve Finden ASA med sikte på å enes om kostnadsgrunnlaget ved fastsetting av satsene, herunder særlig vareverdi for kapitalbinding.

Utgangspunktet er at markedsregulator skal ha dekning for kostnadene til kapitalbinding beregnet utfra varenes tilvirkningskostnader fratrukket verdien av biprodukter som framkommer i produksjonen. Tilvirkningskostnadene skal være lik råvare- og produksjonskostnadene som påløper produksjonen av reguleringskvantaene. Det er overskudd av melk som skal reguleres bort, og tilvirkningskostnader for reguleringsvare må derfor til en viss grad "marginalbetraktes" i forhold til de gjennomsnittskostnader som må dekkes gjennom kalkyler for normal omsetning innenlands. Dette skyldes at noen kostnadsarter ikke er relevante for reguleringseksportvolumet, så som kostnader til produktutvikling, markedsføring, salg, og administrasjon - dvs kostnader som ikke kan knyttes direkte til selve produksjonen av et ekstra volum for eksport.

Med utgangspunkt i dette, samt vurderingen ovenfor om å legge resultatene fra etterkontrollen for 2. halvår 2001 til grunn, vil vi benytte følgende grunnlag for de ulike varegruppene:

Hvitost	Hvitost som reguleringsvare omsettes i all vesentlig grad som reguleringseksport. Prisnedskrivningen ved eksport av ost beregnes utfra prisen til det innenlandske industrimarkedet. Det tas derfor utgangspunkt i resultater fra etterkontrollen for modnede oster til industri. Grunnlaget her er råvareverdi, omregningsfaktor, tilvirkningskostnad og verdien av biprodukt.
Smør	Som for hvitost tas det utgangspunkt i at smør som reguleringsvare i all vesentlig grad omsettes som reguleringseksport, helvekt 25 kg. PU har operert med kun én biproduktgruppe, men det er i etterkontrollen avdekket betydelig prisdifferensiering innad i denne gruppen. I jordbruksavtalen i år er det bestemt å dele

biproduktgruppene fløte til smør og myse til mysost i to; et marked for innenlands dagligvareomsetning og et for innenlands industri. Grunnlaget som benyttes er råvareverdien fra etterkontrollen for fløte til smørprodukter, industrimarkedet, og omregningsfaktor og produksjonskostnader for de artiklene som reguleringsksporteres.

- Geitost** Reguleringsvaren for geitemelk er ekte geitost produsert i løs vekt, 18 kg og ferdigpakket 750 gr. Disse varene sesonglagres og brukes som oppkok eller selges i perioder med lite geitemelk. For å beregne verdi tas det utgangspunkt i målprisen på geitemelk til produksjon av ekte geitost, omregningsfaktor og tilvirkningskostand for produksjon av geitost i løs vekt. Målprisen benyttes her fordi råvareverdien er høyere enn målpris når vi trekker ut Frozen curd fra gruppen geitemelksprodukter, industri. Frozen curd tas ut fra gruppen fordi dette er et produkt som er helt forskjellig fra ekte geitost, som er reguleringsvaren.
- Tørrmelk** For tørrmelk er reguleringsvaren i all hovedsak skummetmelkpulver i storesekk 750 kg. Grunnlaget som brukes her er råvareverdien, omregningsfaktor, tilvirkningskostnader fratrukket verdien av biprodukt fra etterkontrollen for skummetmelkpulver i storesekk 750 kg.
- Kasein** For kasein er reguleringsvaren løpekasein, 25 kg. Kasein utgjør ikke en egen gruppe i etterkontrollen. Utgangspunktet for å beregne er råvareverdien på kasein er den samme som for gruppen tørrmelk til industri. Videre benyttes omregningsfaktor, tilvirkningskostnader fratrukket verdien av biprodukt fra grunnlaget til etterkontrollen for løpekasein 25 kg.

Tine BA er uenig i at man for smør i 2. halvår 2001 skal legge til grunn det innenlandske industrimarkedet ettersom delingen av biproduktgruppen fløte til smør i PU først skjer f.o.m. 01.07.02. Statens landbruksforvaltning mener at det prinsipielt er riktig å legge industrimarkedet for smør til grunn også nå ettersom det i forhold til markedsreguleringen er de samme underliggende realiteter som gjelder.

Statens landbruksforvaltning vil også vurdere om man har grunnlagsdata til å legge industrimarkedet for smør til grunn også i tidligere godkjente oppgaver for reguleringseksport av smør, og vurdere konsekvensen av dette. Også eksportstøtten for hvitost vil bli vurdert på ny for tidligere perioder med tanke på evt. korreksjon for ikke påløpte kostnader.

Med utgangspunkt i dette og en rentesats på 7,3 %, fastsatt av Omsetningsrådet 28.11.01, vil vi få følgende satser for reguleringslagring av melkeprodukter for 2. halvår i år (øre/kg/uke):

	Råvare- verdi, kr/ltr	Grunnlag for kapitalberegning, kr/kg	Kostnader til kapitalbinding, øre/kg/uke	Lagings- kostnader, øre/kg/uke	Sats, øre/kg/uke
Smør	5,78	19,04	2,67	1,3	3,97
Ekte geitost	2,87	36,71	5,15	1,9	7,05
Hvitost	2,64	35,23	4,95	1,5	6,45
Tørrmelk	2,87	21,70	3,05	1,0	4,05
Kasein	2,87	68,63	9,63	1,0	10,63
Håndtering ved overføring av produkter mellom reguleringslager: 5,30 øre/kg					

Tine BA har i brev av 23.05.01, i forbindelse med forslaget til sats for 1. halvår, foreslått endringer i artikkel IV, pkt. 1 i retningslinjene. Forslaget omfatter endringer i hva som skal utgjøre prisgrunnlaget ved pristap/prisgevinst. Statens landbruksforvaltning har startet arbeidet med en gjennomgang av alle forskriftene for markedsreguleringen av melk. De endringene som er foreslått av Tine BA vil bli vurdert som en del av dette arbeidet. Samtidig må det også vurderes å innarbeide i forskriftene de prinsippene som skal ligge til grunn for utarbeiding av satsene. Det forventes at forslag til endringer i forskriftene vil bli lagt fram for Omsetningsrådet senest i 1. halvår 2003.

Arbeidsutvalget presiserer at den modellen som er lagt til grunn, følger av prinsippene for markedsreguleringen, og ikke er en direkte oppfølging av jordbruksavtalens deling av markeder i prisutjevningsordningen.

Med hjemmel forskrifter for bevilgninger til reguleringstiltak innenfor melkesektoren, artikkel IV 28.11.1996, gjøres følgende

Vedtak:

Det fastsetter følgende satser for lagring av reguleringsvarer i melkesektoren for 2. halvår 2001:

- fryselagring av smør 3,97 øre/kg/uke
- fryselagring av ekte geitost 7,05 øre/kg/uke
- kjølelagring av hvitost 6,45 øre/kg/uke
- tørrlagring av tørrmelk 4,05 øre/kg/uke
- tørrlagring av kasein 10,63 øre/kg/uke
- overføring av reguleringsprodukter 5,30 øre/kg

15. Fastsettelse av maksimalsats for omsetningsavgift på korn i 2002/2003

På møte i Omsetningsrådet 03.04.02, sak 8 ble det vedtatt prosedyre for fastsettelse av maksimalsats for omsetningsavgift på korn.

Denne prosedyre innebærer bl.a. at markedsregulator beregner forslag til en maksimalsats for omsetningsavgiften og at Statens landbruksforvaltning på

bakgrunn at denne foreslår en maksimalsats for Arbeidsutvalget. Etter innstilling fra Arbeidsutvalget behandler Omsetningsrådet forslaget og foreslår en maksimal omsetningsavgift for Landbruksdepartementet som fastsetter avgiften.

Statens landbruksforvaltning har i brev av 29.05.02 fra Norske Felleskjøp mottatt forslag på maksimal sats for omsetningsavgift for korn for sesongen 2002/2003 på 5 øre per kg for alt korn som omsettes gjennom markedsordningen.

Norske Felleskjøp har beregnet satsen med bakgrunn i bl.a. prognoser for forventet maksimal kornproduksjon og forventet forbruk av korn til mat og fôr samt kostnader knyttet til overlaging av kornoverskudd til ny sesong. Videre er det tatt hensyn til forventet budsjett for administrasjonskostnader for Norske Felleskjøp og Statens landbruksforvaltning knyttet til markedsreguleringen samt tilskudd til Brødfakta. Med bakgrunn i dette har Felleskjøpet lagt følgende forutsetninger til grunn for beregningene:

- Kornareal 3.350.000 daa
- Gjennomsnittsavling på 450 kg per dekar
- Uendret omsetning av matmel og kraftfôr i forhold til 2001/2002
- 65 % norsk hvete i matmelet og 85% norsk korn andel av karbohydratandelen (eks. kli) i kraftfôret
- Terminprisfall på 26,88 øre per kg (lagringskostnader)
- Ingen endring i kornpris
- Administrasjons- og opplysningskostnader tilsvarende 1 øre per kg
- Ingen endring i fond for markedsregulering av korn

Kornarealet tilsvarende en ubetydelig nedgang i forhold kornåret 2001/2002. Avlingstallet på 450 kg per dekar er beregnet ut fra avlingen i toppåret 1990 som var på 442 kg per dekar. Utviklingen senere og frem til i dag er beregnet/vurdert på bakgrunn av historiske tall fra Statistisk sentralbyrå.

Omsetningen av mel og kraftfôr er forutsatt å bli uendret. Rapporter fra prognoseutvalget (husdyr) viser tilnærmet uendret kraftfôrforbruk i inneværende år i forhold til det foregående. Det foreligger ikke prognoser for 2003. Matkornforbruket er relativt stabilt fra år til år.

Andel innblanding av norsk mathvete og norsk fôrkorn i henholdsvis matmel og kraftfôr vil variere på grunn av forholdet mellom arter og av kvalitet. Kvaliteten på disse råvarene har en først oversikt over etter innhøsting.

Termintillegget er beregnet til å dekke kostnadene ved lagring av korn. Statens landbruksforvaltning beregner lagringskostnadene etter en tidligere fastsatt modell basert på forutsetninger som partene er blitt enige om. Termintillegget beregnes med en lagerleiedel og en kapitaldel. Kapitaldelen skal dekke rentekostnaden av kornverdien. Som grunnlag for denne beregning ligger gjennomsnittlig kornpris (målpris og intensjonspris) og gjennomsnittet av Nibor 12 mnd. rente for første uka

i juni hvert år tillagt 1,25 %. Foreløpige beregninger av termintillegget som Statens landbruksforvaltning har gjort viser at satsen per uke for neste kornår blir 0,55 øre per kg, mens den for inneværende sesong er 0,56 øre per kg. Beregningene Norske Felleskjøp har gjort med bakgrunn i satsen for inneværende sesong tilsier derfor at lagringskostnadene neste kornår bare blir ubetydelig lavere enn Felleskjøpets beregning viser.

Norske Felleskjøp har ikke lagt inn noen endring i kornprisen. Statens landbruksforvaltning vil påpeke at det ligger en usikkerhet i dette. En nedgang i kornprisen for kornåret 2003/2004 i forhold til kornåret 2002/2003 vil medføre økt behov for midler til markedsregulering.

Norske Felleskjøp har i beregningene lagt inn 1 øre til dekning av kostnadene til administrasjon av markedsreguleringen både for Norske Felleskjøp og for Statens landbruksforvaltning samt til dekning av tilskudd til Brødfakta. Budsjettene for 2002 er lagt til grunn.

Budsjett for administrasjonskostnader Norske Felleskjøp	kr	3.924.600
Budsjett for administrasjonskostnader SLF	kr	484.000
Tilskudd til Brødfakta	kr	<u>4.056.000</u>
Samlet	kr	<u>8.464.600</u>

Felleskjøpet foreslår at det ikke gjøres noen endringer i fondet og at dette ligger på ca. kr 20.000.000,- som det lå på ved inngangen til inneværende sesong.

Etter Statens landbruksforvaltnings prognose vil innestående på fondet for omsetningsavgift ligge på ca. kr 24 000 000 per 01.07.02.

Med bakgrunn i disse forutsetningene har Norske Felleskjøp foretatt følgende beregninger:

Maksimal totalavling:		
3 350 000 dekar x 450 kg per dekar		1 507 500 tonn
Forbruk norske råvarer:		
Mathvete 325 000 tonn x 65%,	211 250 tonn	
Matrug 30 000 tonn x 10%,	3 000 tonn	
Bygg til mat 2 000 x 100%,	2 000 tonn	
Havre til mat 15 000 x 100%,	15 000 tonn	
Svinn, leiemaling og såkorn	90 000 tonn	
Karbohydratkraftfôrråvarer		
Eks kli, 1 230 000x 85%,	1 045 500 tonn	
Sum forbruk		<u>1 366 750 tonn</u>
Maksimal totalavling - forbruk		<u>140 750 tonn</u>
Salgsavling 1 507 500 tonn – 90 000 tonn, såkorn		<u>1 417 500 tonn</u>

Etter dette ligger det an til en overproduksjon på 140 750 tonn korn som må overlagres fra kornåret 2002/2003 til kornåret 2003/2004.

Overlagerskostnader:	Totalt	Per kg salgsavling
140 750 tonn x 268,88 øre per kg (48 uker)	kr 37 833 600	2,66 øre
Administrasjon og Brødfakta	kr 8 464 600	0,60 øre
Totale kostnader	<u>kr 46 298 200</u>	<u>3,27 øre</u>

Norske Felleskjøp har avrundet overlagerskostnadene til 3 øre per kg og administrasjonskostnadene og Brødfakta til 1 øre per kg, til sammen 4 øre per kg.

For å ta hensyn til eventuelle avvik i forbruksprognosene, økning i kornpris og uforutsette kostnader foreslår Norske Felleskjøp at maksimal omsetningsavgift for korn settes til 5 øre per kg i kornåret 2002/2003.

Statens landbruksforvaltnings legger til grunn en litt lavere kostnad (3,27 øre per kg salgsavling) enn Norske Felleskjøp (4 øre). Innestående på fondet for omsetningsavgift er i størrelsesorden kr 4 000 000 større enn det Norske Felleskjøp har lagt til grunn.

Usikkerheten i prognosene, spesielt i forbruksprognosen, men også i prognosen for mulig maksimalavling er imidlertid stor, og Statens landbruksforvaltning vil derfor, selv om våre beregninger gir litt lavere tall, anbefale at Norske Felleskjøps forslag om maksimalsats på 5 øre per kg korn blir fulgt.

Med hjemmel i Omsetningsloven § 5 gjøres følgende

Vedtak:

Omsetningsrådet foreslår for Landbruksdepartementet at det for kornåret 01.07.02 til 30.06.03 fastsettes en maksimalsats for omsetningsavgiften av korn på 5 øre per kg.

16. Høring – Forslag til forskrift om regulering av Omsetningsrådets vedtak på kornsektoren som har betydelige konkurransemessige konsekvenser

I brev av 30.05.02 sender Landbruksdepartementet forslag til forskrift om regulering av Omsetningsrådets vedtak på kornsektoren som har betydelige konkurransemessige konsekvenser. Høringsfristen er 24. juni 2002.

På bakgrunn av Ot.prp. 22 (2001-2002) om lov om endringer i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror skal Landbruksdepartementet starte et lovarbeid med sikte på å overføre Omsetningsrådets myndighet til å fastsette sentrale konkurransemessige rammebetingelser til Landbruksdepartementet. I påvente av gjennomføringen av dette lovarbeidet fremmer Landbruksdepartementet,

i medhold av den generelle forskriftshjemmelen i omsetningslovens § 14, forslag til en forskrift som setter rammer for de av Omsetningsrådets vedtak som har betydelige konkurransemessige konsekvenser.

I forslag til forskrift § 1 angis formålet med forskriften. Formålet er å fastsette rammer for Omsetningsrådet i samsvar med føringene i Ot.prp. nr 22 (2001-2002).

Forskriftens § 2, markedsregulering, omtaler rammene for Omsetningsrådets vedtak. Første ledd annet punktum omtaler vedtak om bruk av omsetningsmidler til avsetningstiltak og vedtak om gjennomføringen av disse. I annet ledd omtales forsyningsplikten, og det påpekes at Omsetningsrådets vedtak skal sikre at alle markedsaktører har lik tilgang på reguleringsvare. Omsetningsrådet skal etter tredje ledd, som omhandler markedsregulators mottaksplikt fra kornprodusenter, sikre at alle kornprodusenter får avsetning for sin produksjon. I siste ledd omtales vedtak som dreier seg om markedsregulators mottaksplikt fra kornhandlere.

Omsetningslovens § 11 fjerde ledd setter i dag grenser for Omsetningsrådets myndighet til å gjøre vedtak som er ”i strid med lov, føresegner eller gjeldende jordbruksavtale” og ”i strid med samfunnsinteresser”. Kongen har, etter bestemmelsens fjerde ledd annet punktum, myndighet til å omgjøre Omsetningsrådets vedtak dersom det ikke er konkurransenøytralt. Ved fastsettelse av foreslått forskrift vil Landbruksdepartementet, i tillegg til Kongen, ha myndighet til å gjøre om vedtak som de måtte finne at ikke er konkurransenøytrale.

De rammer for Omsetningsrådets vedtak som Landbruksdepartementet har satt i forslag til forskrift, er etter Statens landbruksforvaltning mening i tråd med Ot.prp. nr. 22 (2001-2002). Forskriften er av generell art og Statens landbruksforvaltning er av den oppfatning at den ikke i vesentlig grad innskrenker Omsetningsrådets myndighetsområde, men snarere understreker hensyn som allerede er tungtveiende i utforming og gjennomføring av ulike tiltak i regi av Omsetningsrådet. Det er, innenfor rammene denne forskriften fastsetter, fremdeles et rimelig rom for skjønn. Når det gjelder bestemmelsene om forsynings- og mottaksplikt er disse mer konkrete. Dette er i tråd med St. meld. nr 19 (1999-2000), som i forbindelse med omtalen av at det ikke er ønskelig at partssammensatte organer skal treffe vedtak av betydelig konkurransemessig art, spesielt nevner at forsynings- og mottaksplikten bør overføres fra Omsetningsrådet til Landbruksdepartementet.

Forslaget til forskrift fra Landbruksdepartementet om regulering av Omsetningsrådets vedtak på kornsektoren som har betydelige konkurransemessige konsekvenser samsvarer med det forslag til forskrift som foreligger for Omsetningsrådet om markedsregulering av norskprodusert korn og oljefrø.

Ikrafttredelse av forskriften, etter § 3, er satt til 01.07.2002. Dette er samme tidspunkt som forskrift om markedsregulering av norskprodusert korn og oljefrø, etter eventuelle vedtagelse, skal tre i kraft.

Under diskusjonen fremmet Steinar Hauge følgende forslag til vedtak:

”Omsetningsrådet viser til stortingsmelding nr. 19 (1999-2000), der det heter at ansvaret for å fastsette viktige konkurransemessige rammebetingelser, herunder bestemmelser om mottaks- og forsyningsplikt, bør overføres fra Omsetningsrådet til Landbruksdepartementet.

Omsetningsrådet foreslår på denne bakgrunn at bestemmelser om forsynings- og mottaksplikt for korn tilsvarende §§ 9-11 i sekretariatets forslag til forskrift om markedsregulering av norskprodusert korn og oljefrø, tas inn i forskriften.”

I tillegg fremmet Kirsten Indgjerd Værdal følgende forslag til vedtak:

”Omsetningsrådet har behandlet forslaget om forskrift om regulering av Omsetningsrådets vedtak på kornsektoren som har betydelige konkurransemessige konsekvenser.

Forslaget berører viktige prinsipielle spørsmål for Omsetningsrådets virksomhet, som også vil berøre andre sektorer enn korn. Omsetningsrådet vil derfor foreslå at forskriftsforslaget legges til side til saken er behørig vurdert i sammenheng for alle sektorer.”

Det ble stemt over de framsatte forslagene til vedtak på følgende måte:

- 1 Innstillingen fra Arbeidsutvalget
Forslaget falt mot stemmene til Ottar Befring, Tore Chr. Malterud og Johnny Hagen
- 2 Forslag framsatt av Steinar Hauge
Forslaget falt mot stemmene til Steinar Hauge og Tore Chr Malterud

Mot stemmene til Ottar Befring, Tore Chr. Malterud, Johnny Hagen og Steinar Hauge gjøres følgende

Vedtak:

Omsetningsrådet har behandlet forslaget om forskrift om regulering av Omsetningsrådets vedtak på kornsektoren som har betydelige konkurransemessige konsekvenser. Forslaget berører viktige prinsipielle spørsmål for Omsetningsrådets virksomhet, som også vil berøre andre sektorer enn korn. Omsetningsrådet vil derfor foreslå at forskriftsforslaget legges til side til saken er behørig vurdert i sammenheng for alle sektorer.

17. Budsjett for 2002 og forslag til styringsmodell for ”Opplysningskontoret for brød og bakerevarer, Brødfakta”

Innledning

I St. prp. nr 1 (2001-2002) er det gjort endringer i kap 1150.77.15. Tilskott til kvalitets- og salsfremmende tiltak: ” Ein vil legge opp til at opplysningsarbeid i kornsektoren som før blei budsjettert på kap.1150.77, frå 2002 bli finansiert gjennom omsetningsavgift. Posten er med bakgrunn i dette redusert med 3,9 mill. kr. Det er sett av 1 mill kr til foredlingsarbeid i kornsektoren”.

Landbruksdepartementet signaliserer på denne måten at midler fra omsetningsavgiften på korn og oljefrø skal benyttes til faglige tiltak og opplysningsarbeid innen kornsektoren.

Dette gjelder tilskudd til ”Opplysningskontoret for brød og bakerevarer, Brødfakta”. Brødfaktas formål er å arbeide for et høyest mulig forbruk av norskbakt brød og bakevarer.

Av ”Interne retningslinjer for anvendelse av midler til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet” nr. III 1. ledd går det frem at budsjett for anvendelse av midler fra omsetningsavgiften fastsettes av Omsetningsrådet etter forslag fra den produsentorganisasjon som representerer vedkommende avgiftsbelagte produktgruppe – henholdsvis Norske Melkeprodusenters Landsforbund, Norsk Kjøttvirke, Norske Eggsentraler, Gartnerhallen og Norges Pelsdyrslag.

På møte i Omsetningsrådet 03.04.02 ble det gjort vedtak om å endre dette punktet i retningslinjene slik at bestemmelsen også gjelder for Norske Felleskjøp. Det vises til protokoll fra dette møtet, sak 9, og den informasjon som saksfremstillingen der gir.

Styringsmodell

Av protokollen fra møtet i Omsetningsrådet 03.04.02, sak 9, går det frem at Statens landbruksforvaltning skal orientere Omsetningsrådet om styringsmodellen for Brødfakta. Norske Felleskjøp gir i brev av 14.05.02 til Statens landbruksforvaltning en slik orientering.

Styret i Brødfakta har bestått av:

2 medlemmer fra Statens landbruksforvaltning (SLF).

3 medlemmer fra Baker- og Konditorbransjens Landsforening (BKLF).

1 medlem fra Norgesmøllene/Cerealía.

1 medlem fra Statens råd for ernæring og fysisk aktivitet (SEF).

Formannsvervet har alternert mellom Baker- og Konditorbransjens Landsforening og Statens landbruksforvaltning.

Siden Statens landbruksforvaltning er sekretariat for Omsetningsrådet og dette skal fastsette Brødfaktas budsjett, trakk Statens landbruksforvaltning sin representasjon i styret i Brødfakta fra 01.01.02.

Ved sammensetning av nytt styre i Brødfakta har Norske Felleskjøp satt følgende kriterier:

- Som forvalter av kornprodusentenes penger skal landbrukssamvirke som markedsregulator ha flertall i styret.
- Private aktører med kunnskap om mel og brød skal være representert.
- Den største kornhandleren som bindeledd mellom kornprodusent og industri er representert.
- Styret begrenses til 5 personer.

Etter dette foreslår Norske Felleskjøp følgende sammensetning av nytt styre:

2 medlemmer, inkl. formann, Norske Felleskjøp
 1 medlem, Felleskjøpet Øst Vest
 1 medlem, Handelsmøllenes Forening (Norgesmøllene/Cerealía)
 1 medlem, Baker og Konditorbransjens Landsforening.

Norske Felleskjøp opplyser at forslaget til styresammensetning er drøftet med Næringsmiddelbedriftenes Landsforbund (NBL)/ Baker og Konditorbransjens Landsforening. Næringsmiddelbedriftenes Landsforbund meddeler i en tilbakemelding til Statens landbruksforvaltning at de tar forslaget til etterretning.

Styresammensetningen er ikke behandlet i Norske Felleskjøps styre. Det tas derfor forbehold om eventuelle endringer som kan komme ved styrebehandlingen 30.05.02.

Budsjett for Brødfakta

Statens landbruksforvaltning har i brev fra Norske Felleskjøp av 14.05.02 fått oversendt forslag til budsjett på kr 4.223.000,- for Brødfakta for 2002. Budsjettet ble vedtatt på Brødfaktas styremøte 05.12.01 med bakgrunn i tidligere vedtatt strategiplan for perioden 2001 til 2003. Brødfakta har hittil i 2002 fulgt dette budsjettet som forutsetter en bevilgning på kr 4.056.000,-. Norske Felleskjøp anbefaler at Omsetningsrådet godkjenner budsjettet.

Brødfakta har valgt tre større satsingsområder av langsiktig karakter som arbeidet i 2002 er en videreføring av. Budsjettet er satt opp i samsvar med dette:

1. Informasjon og opplysningsvirksomhet rettet mot grunnskolen. Inkludert i beløpet ligger også kr 200.000,- i undervisningsmaterieil til barnehager. Dette er oppgaver som utføres i samarbeid med TINE og Opplysningskontoret for Frukt og Grønt. kr 1.200.000,-

2. Samarbeid med Norges Skiforbund og langrennseliten for å fremheve brød som en viktig og riktig del av kostholdet til aktive mennesker.	kr 685.000,-
3. Kurs innen storhusholdning for å øke kompetansen om produksjon og oppbevaring av brød.	kr 200.000,-
<u>For øvrig bidrar Brødfakta i lokale arrangementer m.v.</u>	<u>kr 300.000,-</u>
Sum prosjekter	kr 2.385.000,-
Sum sekretariatskostnader, inkludert 1,5 årsverk fordelt på to personer.	kr 1.838.000,-
Sum driftskostnader	kr 4.223.000,-

Med bakgrunn i dette foreslår Norske Felleskjøp at Brødfaktas budsjett for 2002 på kr 4.223.000,- godkjennes og at det bevilges kr 4.056.000,- av omsetningsavgiftens midler til formålet. Med budsjetterte renteinntekter på kr 150.000,- og budsjetterte kostnader som ovenfor, vil samlet budsjettet gi et underskudd på kr 17.000,-. Budsjettert beløp tilsvare det som opprinnelig ble foreslått til Brødfakta i budsjettforslag for Statens landbruksforvaltning for 2002. Budsjettet tilsvare en økning på 4% i forhold til regnskapstallene for 2001. Sekretariatskostnadene er budsjettert litt i underkant av regnskapstallene for 2001.

De tiltak som ifølge budsjettet skal gjennomføres er etter Statens landbruksforvaltnings vurdering i samsvar med formål og retningslinjer nedfelt i ”Interne retningslinjer for anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet.”

Med hjemmel i ”Interne retningslinjer for anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet” og under forutsetning av at det er tilstrekkelige midler til disposisjon, gjøres følgende

Vedtak:

- 1 Budsjettet til Opplysningskontoret for brød og bakerevarer, ”Brødfakta” på kr 4 223 000,- for 2002 godkjennes. Av fondet for omsetningsavgiften på korn gir Omsetningsrådet tilsagn om at det i 2002 kan anvendes inntil kr 4 056 000,- til opplysningsvirksomhet i regi av ”Opplysningskontoret for brød- og bakevarer, Brødfakta”. Det kan gjøres mindre budsjettoverføringer mellom hovedpostene i budsjettet.
- 2 Norske Felleskjøps forslag til styringsmodell for Brødfakta tas til orientering. Statens landbruksforvaltning vil komme tilbake til saken i forbindelse med behandlingen av Brødfaktas budsjett for 2003.

3 Ordningen vil bli evaluert på lik linje med de andre opplysningskontorene.

18. Forskrift om markedsregulering av norskprodusert korn og oljefrø

Forslag til forskrift om markedsregulering av norskprodusert korn og oljefrø ble sendt ut til høring 30.04.02. Høringsfristen ble satt til 23.05.02. Kommentarer til forslaget har kommet inn fra Norske Fellekjøp, Unikorn, Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norgesfôr AS, Norkorn, Norsk landbrukssamvirke, Konkurransetilsynet, Fellesmøllenes Servicekontor A/S og Handelsmøllenes forening.

Bakgrunnen for at Statens landbruksforvaltning har utarbeidet forslag til forskrift om markedsregulering av norskprodusert korn og oljefrø er at Regjeringen høsten 2001 fremmet forslag for Stortinget om å endre lov 10. juli 1936 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror, heretter forkortet omsetningsloven, jf Ot.prp. nr 22 (2001-2002). Endringsforslaget innebar at norskprodusert korn og oljefrø på lik linje med andre jordbruksvarer skulle omfattes av omsetningslovens regler. Stortinget vedtok endringsforslaget og ikrafttredelsesdato ble satt til 01.01.02. Lovendringen medførte at myndigheten til å vedta forskrifter på området ble flyttet fra Landbruksdepartementet til Omsetningsrådet. Forskriften bygger i all hovedsak på retningslinjer om markedsregulering av norskprodusert korn og oljefrø, fastsatt av Landbruksdepartementet 23.05.01., og vil ved fastsettelse erstatte disse.

I St. meld. nr. 19 (1999-2000) fastslo Landbruksdepartementet at det ikke er ønskelig å legge saker med betydelig konkurransemessig betydning til partssammensatte organer. Det ble i den forbindelse uttalt at ansvaret for å fastsette viktige konkurransemessige rammebetingelser, herunder bestemmelser om mottaks- og forsyningsplikt, burde overføres fra Omsetningsrådet til Landbruksdepartementet. Landbruksdepartementet vil starte et lovarbeid med sikte på å overføre denne myndigheten. I påvente av gjennomføringen av lovarbeidet vil Landbruksdepartementet i medhold av den generelle forskriftshjemmelen i omsetningslovens § 14 fastsette regler som setter rammer for de av Omsetningsrådets vedtak som er av konkurransemessig betydning.

Norske Fellekjøp har merknader til forskriftens §§ 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11 og 12. Endringene som foreslås i §§ 3, 5, 6, 8 og 12 er i all hovedsak av språklig karakter og griper ikke inn i forskriftens materielle innhold. Det foreslås bl.a. at "kornhandler" blir erstattet med "*kornkjøper*" slik at kornkjøper blir gjennomgående i forskriftene. Det pekes på at siste setning i § 3 bør markeres med avsnitt. Norske Fellekjøp anfører at begreper som kornår, målpris, korn, matkorn, fôrkorn og kornkjøper bør defineres i forskriftens § 2, definisjoner. Norske Fellekjøp bemerker at dersom en definerer korn vil en ikke ha behov for å gjenta korn og oljefrø gjennom hele forskriften.

Om forsyningsplikten i § 9 påpekes det at Norske Felleskjøp ikke vil stå som eier av reguleringsvaren. Det vises til at det kan forstås annerledes slik annet ledd i paragrafen er formulert. Det foreslås at ordet "fra" i annet ledd første setning endres til "*i regi av*" slik at det kommer klart frem at Norske Felleskjøp ikke eier varen. I tillegg til dette foreslås det å presisere vilkårene i annet ledd. Norske Felleskjøp mener, slik ordlyden fremstår, at det er uklart hvorvidt prisene og vilkårene ved salg av reguleringsvare er like over hele landet. Det foreslås at ordlyden i annet ledd endres til: "*Ved salg av reguleringsvare i regi av Norske Felleskjøp, skal varen tilbys likeverdig mellom alle aktører til samme pris per sted og leveringsvilkår...*".

Videre påpekes det i forhold til § 10 at Norske Felleskjøp ikke eier anleggene og det foreslås at bestemmelsen endres til: "*Mottaksplikten gjelder norskprodusert korn og oljefrø som leveres på Felleskjøpsgruppens anlegg*".

I henhold til § 11 forutsetter Norske Felleskjøp at det anlegg i overskuddsområdet Statens landbruksforvaltning fastsetter at leveransen skal skje til er et anlegg hvor en har prisnotering. I tillegg mener Norske Felleskjøp at tredje setning i annet ledd, som omhandler merverdi tilført varen, er upresis og at den vil kunne føre til feilaktige prisforventninger.

Unikorn har kommentarer til forskriftens §§ 3, 4, 5, 9 og 11. Når det gjelder forskriftens §§ 3 og 4 er Unikorn uenige i at Omsetningsrådets arbeidsutvalg skal kunne treffe bestemmelser som kan avvike fra bestemmelsene. Videre mener Unikorn at prisreduksjon etter § 5 kan gjennomføres etter et anbudsprinsipp. Til § 9 påpekes det at det bør vurderes om ikke matkorn generelt bør omfattes av forsyningsplikten.

I henhold til forskriftens § 11 har Unikorn flere merknader. For det første anføres det at den doble mottaksplikten må gjelde for hele kornsesongen. Det foreslås i denne forbindelse at en bør vurdere å koble prisen til målpris i stedet for noteringspris slik at man på denne måten unngår eventuell spekulasjon i høye kornpriser. For det andre påpekes det at den doble mottaksplikten må gjelde nærmeste målprisanlegg. Dersom Statens landbruksforvaltning vil beordre kornet til et annet anlegg hevder Unikorn at det må gis kompensasjon for de merkostnader dette måtte medføre. Til slutt anfører Unikorn at det ikke er behov for bindende innmelding mer enn 2- 3 virkedager før leveransen skal finne sted.

Norges Bondelag slutter seg i all hovedsak til Norske Felleskjøps høringsuttalelser, men har merknader til §§ 2 og 6. I forhold til § 2 anfører Norges Bondelag at det er behov for flere presiseringer/definisjoner. Det pekes spesielt på at definisjonen av markedsbalanse er noe upresis og det fremmes følgende forslag til ny definisjon: "*Markedsbalanse: Det er markedsbalanse når det i kornåret er avsetning for alt norskprodusert matkorn til matmel og førkorn til kraftfôr og når det oppnås målpris for produsentkorn på målprisanleggene. Markedsbalansen knytter seg til*

råvarenivå". Det foreslås i denne forbindelse at kornår kan defineres som *"perioden fra 1/7 til 30/6 påfølgende år"*.

Når det gjelder § 6 foreslår Norges Bondelag en tilføyelse til første ledd: *"Markedsreguleringstiltak etter § 3 kan iverksettes når kostnadene ved slike tiltak blir lavere enn kostnadene ved å øke innblandingen av norsk korn i matmel og kraftfôr"*.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har kommentarer til forskriftens §§ 9, 10 og 11. Hva angår forskriftens § 9 påpeker Norsk Bonde- og Småbrukarlag at det er behov for en presisering. Etter dagens ordlyd kan det oppfattes som om Norske Felleskjøp skal stå som faktisk eier av reguleringsvaren. I henhold til § 10 vises det til at Norske Felleskjøp ikke eier noen anlegg og at ordlyden må endres. Det er foreslått å endre ordlyden til *"korn og oljefrø som levers på anlegg innenfor felleskjøpssystemet"*. Når det gjelder § 11 ønsker Norsk Bonde- og Småbrukarlag at mottakplikten skal begrenses i perioden 01.01 – 30.04, slik det er foreslått, slik at en får på plass et system som forhindrer spekulasjon.

Norgesfôr AS har kommentarer til forskriftens §§ 8 og 11. I § 8 blir begrepet kornår benyttet. Det vises i den forbindelse til at det ikke er definert i forskriften når et kornår starter og stopper.

Når det gjelder § 11 pekes det på flere forhold. For det første hevdes det at innmeldingsfristen på 15 dager etter § 11 første ledd er for lang. Forslaget fra Norgesfôr AS er 2 – 3 dager. For det andre anføres det at det er innmeldingsdagens pris som må legges til grunn dersom umiddelbart mottak ikke er mulig for markedsregulator og en eventuell prisnedgang inntreffer. Videre pekes det på at mottakplikten til markedsregulator må gjelde i en lenger periode enn 01.01–30.04. Det foreslås at mottakplikten skal gjelde i perioden 01.09–30.04.

Norgesfôr AS presiserer videre i henhold til § 11 første ledd at eventuelt påførte ekstrakostnader ved levering til andre anlegg enn målprisanlegg må kompenseres. Norgesfôr AS forutsetter at Omsetningsrådet skal fastsette satser for merverdi av korn som leveres på dobbel mottakplikt.

Norkorn har merknader til §§ 8 og 11. Vedrørende § 8 mener Norkorn at omsetningsavgiften må fastsettes innen 1. august. Når det gjelder § 11 er det flere forhold Norkorn påpeker. Det anføres for det første at mottakplikten må gjelde i perioden 01.09–30.04. For det andre påpekes det at bindende innmeldingsfrist må reduseres til 3 dager, alternativt at det må være noteringsprisen på innmeldingstidspunktet som må gjelde. Videre vises det til at leveransene må skje til nærmeste målprisanlegg og at det ved leveranse til andre anlegg må kompenseres merkostnader for transport. Til slutt forutsetter Norkorn at Omsetningsrådet fastsetter kriterier og satser for merverdiene/kostnadsinnsparingene.

Norsk Landbrukssamvirke kommenterer to forhold. For det første påpekes viktigheten av at forskriften er mest mulig konkurransenøytral spesielt i forhold til mottaks- og forsyningsplikt bestemmelsene. Norsk Landbrukssamvirke er av den oppfatning at forskriften fremstår som konkurransenøytral og viser til utformingen av forskriftens § 11. For det andre anføres det at delegasjonsbestemmelsene i de enkelte paragrafer burde vært presisert nærmere.

Konkurransetilsynet har ingen merknader til den foreslåtte forskrift.

Fellesmøllenes Servicekontor A/S bemerker kun at det bør være samme frist/periode for markedsregulators kjøpeplikt fra kornmottak som fra kornprodusent.

Handelsmøllenes forening har kommentarer til forskriftens §§ 6, 7, 9, 11 og 15. Når det gjelder § 6 anføres det at gjeldende retningslinjer er adskillig klarere og at paragrafen ikke bør endres. I forhold til § 7 anbefaler Handelsmøllenesforening at eksisterende ordning videreføres. De hevdes at ved å endre bestemmelsen vil kostnadene for markedsregulering overføres fra produsentene til kornkjøperne, og trolig videre til handelsmøllene. I henhold til forsyningsplikten i § 9 anføres det at forsyningsplikten for matkorn bør gjelde generelt og ikke avgrenses til reguleringsvare, og at eksisterende ordning også på dette punktet bør videreføres. Når det gjelder forskriftens § 11 anføres det at mottaksplikten ikke bør innskrenkes til de foreslåtte datoer.

Handelsmøllenes forening mener videre at i den grad Omsetningsrådet og Arbeidsutvalget skal ha fullmakt til å gi nærmere bestemmelser bør det bare gjelde detaljer. Det bes om at tiden fra forskriften gjøres kjent til den trer i kraft ikke blir mindre enn tre måneder.

Statens landbruksforvaltning har følgende kommentarer til høringsuttalelsene:

Når det gjelder de forslag som har kommet inn vedrørende definisjoner i forskriftens § 2 er Statens landbruksforvaltning enig i at det fremstår som klargjørende at de begreper som kan fremstå som uklare i forskriften defineres. Begrepene korn, kornkjøper, fôrkorn, kornår, kornkjøper, målpris og intensjonspris er etter dette tatt inn i forslaget til forskrift. Ved at korn defineres har behovet for å gjenta "korn og oljefrø" videre gjennom forskriften bortfalt og det foreslås at det gjennomgående benyttes begrepet "*korn*". Forslaget om at begrepet kornhandler fra det opprinnelige forslag til forskrift endres til kornkjøper synes som en god løsning. Dette spesielt med tanke på at begrepet kornkjøper benyttes i andre forskrifter på området. Det er også foreslått at definisjonen av markedsbalanse endres. Statens landbruksforvaltning synes ikke at forslag til ny definisjon er mer klargjørende enn den eksisterende, og vil ikke foreslå at den endres.

På bakgrunn av at markedsregulator defineres som Norske Felleskjøp innledningsvis i forskriftens § 2, foreslår Statens landbruksforvaltning at Norske Felleskjøp gjennomgående i forskriften erstattes med markedsregulator.

Vedrørende § 3 er det foreslått at annet ledd siste setning skal markeres med avsnitt. Det er helt bevisst at delegasjonen til Omsetningsrådets arbeidsutvalg ikke er skilt ut som eget ledd. Bakgrunnen er at Omsetningsrådets arbeidsutvalg har hjemmel til å fastsette nærmere regler om overlaging og prisreduksjon i henholdsvis §§ 4 og 5, og at det ikke andre steder er hjemmel til å fastsette nærmere regler om eventuelle ”andre tiltak”. I høringsforslagene er det også i forhold til § 3 kommentert at det ikke er ønskelig at Omsetningsrådets arbeidsutvalg skal ha adgang til å vedta bestemmelser som kan avvike fra avsetningstiltakene. Statens landbruksforvaltning ser det som nødvendig at det foreligger en adgang til å fastsette nærmere bestemmelser om avsetningstiltakene i §§ 3 jf. 4 og 5. Omsetningsrådets arbeidsutvalg er ikke gitt hjemmel til å endre de eksisterende paragrafer, men det åpnes for å utfylle bestemmelsene dersom det skulle bli nødvendig. Det blir ikke foreslått at paragrafen endres.

Det er foreslått i forhold til forskriftens § 5 at også prisreduksjon på lik linje med overlaging i prinsippet kan gjennomføres ved anbudsrunde. Statens landbruksforvaltning er opptatt av at prisreduksjonen gjennomføres på billigst mulig måte. Bestemmelsen utelukker ikke etter Statens landbruksforvaltnings mening at en anbudsrunde kan gjennomføres.

Når det gjelder § 6 er det anført at det bør gjøres en tilføyelse som sier at markedsreguleringstiltak bare kan settes i verk dersom kostnadene ved tiltaket er lavere enn kostnadene ved å øke innblandingen av norsk korn i matmel og kraftfôr. Det er Statens landbruksforvaltnings oppfatning at markedsregulator ikke kan gis den myndighet i forhold til kraftfôrindustrien som må til dersom økt innblanding av norsk korn på denne måte skal brukes som markedsreguleringstiltak. Markedsbalansen må etter Statens landbruksforvaltnings oppfatning ta utgangspunkt i det forbruk markedsaktørene selv finner akseptabelt.

Det er foreslått at § 7, administrasjonskostnader, bør ha den ordlyden den hadde i retningslinjer om markedsregulering av norskprodusert korn og oljefrø fordi en mener at endringen vil føre til at kostnadene fra markedsreguleringen vil overføres fra produsent til kornkjøper. I retningslinjene punkt 5 tredje avsnitt finnes en tilsvarende formulering. Den eneste forskjellen fra den ordning som eksisterer pr i dag er at Omsetningsrådet vil fastsette administrasjonsgodtgjørelsen i stedet for Statens landbruksforvaltning. Kostnaden vil således fremdeles bli belastet produsenten.

Forskriftens § 8 inneholder begrepet kornår. Det er pekt på at kornår bør defineres. Statens landbruksforvaltning er enige i dette jf merknadene som omhandler § 2. Det har også kommet innspill på at omsetningsavgiften må fastsettes innen 1. august. Statens landbruksforvaltning foreslår at det legges til en setning i § 8 fjerde

ledd som inneholder at markedsregulator skal foreslå en maksimalsats i juni og en endelig sats primo august. Etter at forslaget i august har kommet inn, vil Omsetningsrådets arbeidsutvalg vedta endelig omsetningsavgift med virkning fra starten av kornsesongen.

Vedrørende § 9 annet ledd er det kommet innspill om at Norske Felleskjøp ikke vil stå som eier av reguleringsvaren, mens paragrafens ordlyd gir indikasjoner på det. Statens landbruksforvaltning ser at dette fremstår som uklart og mener forslaget om å benytte begrepet ”*i regi av markedsregulator*” i stedet for ”fra Norske Felleskjøp” er mer treffende. I tillegg er det påpekt at det foreligger tolkningsmuligheter i uttrykket ”til samme pris”. Statens landbruksforvaltning mener at formuleringen i det opprinnelige forslaget klart angir at prisen skal være lik uavhengig av hvilket anlegg varen kommer fra, og vil ikke foreslå at ordlyden skal endres.

Statens landbruksforvaltning oppfatter at det er ønske om en vurdering av om matkorn generelt bør omfattes av forsyningsplikten i § 9. Statens landbruksforvaltning finner, med utgangspunkt i de argumenter som i denne forbindelse er fremsatt, ikke grunnlag for å foreslå endringer.

Når det gjelder forskriftens § 10 er Statens landbruksforvaltning enig i at det etter ordlyden kan virke som om Norske felleskjøp eier anleggene. Statens landbruksforvaltning er innforstått med at dette ikke er korrekt og mener det er behov for en presisering i bestemmelsens ordlyd. Det er foreslått at ”Norske Felleskjøps anlegg” skal byttes ut med ”*Felleskjøpsgruppens anlegg*”. Det er også pekt på at henvisningen til forskrift om prissystemet for korn, mel og kraftfôr under markedsordningen for korn i § 10 er overflødig. Statens landbruksforvaltning synes begge forslagene er velbegrunnede, og foreslår de nevnte endringer.

Vedrørende § 11 om mottaksplikt har det kommet en rekke innvendinger på det opprinnelige forslag. For det første hevdes det at mottaksplikten bør gjelde for et lengre tidsrom en foreslått. I det opprinnelige forslaget skal mottaksplikten etter § 11 kun gjelde i tidsrommet 01.01 – 30.04. Statens landbruksforvaltnings vurdering var her at man med utgangspunkt i en forutsetning om at kornkjøperne seriøst skal utnytte kommersielle omsetningsmuligheter før henvendelse til markedsregulator, ikke vil ha noe reelt behov for salg til markedsregulator før nyttår det enkelte kornår. Det ble videre lagt vekt på at å åpne for dobbel mottaksplikt tidligere, og uten andre begrensninger, kunne gi grunnlag for spekulasjonspreget kornhandel med utgangspunkt i stigende noteringspriser på korn utover senhøsten. Det blir, fra flere aktører, foreslått at perioden mottaksplikten skal gjelde bør være 01.09 – 30.04. For å unngå problemet vedrørende eventuell spekulasjon i forhold til pris, blir det foreslått et pristak ved at prisen knyttes opp mot målpris som høyeste salgspris. For havre og bygg benyttes intensjonsprisene som pristak. Statens landbruksforvaltning mener at et slik pristak i tilstrekkelig grad vil motvirke eventuell spekulasjon, og foreslår ut fra dette at perioden hvor mottaksplikten skal gjelde settes til 01.09 – 30.04.

For det andre er det knyttet kommentarer til innmeldingstiden i § 11. I det opprinnelige forslaget ble denne satt til 15 dager. Flere aktører foreslår at innmeldingstiden settes til 2–3 dager. Statens landbruksforvaltning er av den oppfatning at Norske Felleskjøp må få nok tid til disposisjon til å klargjøre mottak av eksempelvis store kvanta. Statens landbruksforvaltning vil etter en totalvurdering av høringsuttalelsene på dette punkt foreslå at innmeldingsfristen i § 11 første ledd blir satt til 7 kalenderdager før ønsket leveringsdato. Det har til dette punktet også blitt fremmet forslag om å benytte prisen på innmeldingstidspunktet. Statens landbruksforvaltning er av den oppfatning at paragrafen her ikke bør endres.

I tillegg til perioden for mottaksplicht og innmeldingsfrist er det kommet opp en rekke spørsmål og kommentarer omkring setningen om at Statens landbruksforvaltning fastsetter til hvilket anlegg leveransen skal skje. Statens landbruksforvaltning ser at det kan dukke opp en rekke spørsmål vedrørende bl.a. merkostnader i forbindelse med transport. I denne forbindelse har det kommet forslag om å forskriftsfeste at kornet skal leveres til nærmeste målprisanlegg. Statens landbruksforvaltning synes dette er et godt forslag, men mener det er viktig at det bygges inn fleksibilitet ved at kjøper og selger gis adgang til å avtale noe annet.

Det siste punktet i § 11 det har kommet inn kommentarer til, er fastsettelse av merverdien som eventuelt er tilført varen i form av kvalitet. Statens landbruksforvaltning mener at markedet selv må bestemme denne eventuelle merverdi og foreslår at dette markeres i forskriften.

Når det gjelder ønsket om at forskriften ikke skal tre i kraft før tre måneder etter at den er fastsatt vil Statens landbruksforvaltning bemerke at det er viktig å få regelverket på plass før kornåret begynner. Statens landbruksforvaltning vil derfor ikke foreslå at ikrafttredelse etter § 15 utsettes.

De øvrige forslag av språklig art som ikke er nevnt her er vurdert, men ikke funnet mer presise enn de formuleringer som opprinnelig ble foreslått.

Under diskusjonen fremmet Nina Strømnes Rodem forslag om å endre tidspunktet for mottaksplichten i §11 fra 01.10.-30.04. til 01.10.-15.04., og å endre meldeplikten fra 7 til 10 kalenderdager, og med 15.04. som siste innmeldingsdato.

Vedtaket, med disse endringene, ble gjort enstemmig.

Med hjemmel i lov 10.07.1936 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd gjøres følgende

Vedtak:

Forskrift om markedsregulering av norskprodusert korn og oljefrø

Fastsatt av Omsetningsrådet 21.06.2002 med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11.

§ 1. *Formål*

Formålet med forskriften er å bidra til en effektiv gjennomføring av markedsreguleringen av norskprodusert korn og oljefrø som omsettes gjennom markedsordningen for korn. Siktemålet med markedsreguleringen er å oppnå uttak av avtalt målpris i samsvar med forutsetningene om at målpris skal kunne oppnås ved markedsbalanse.

§ 2. *Definisjoner*

I denne forskrift menes med :

- a) *Korn*: Hvete, rug, rughvete, bygg, havre, oljefrø og andre arter fastsatt av Statens landbruksforvaltning.
- b) *Matkorn*: Korn som brukes til mat.
- c) *Fôrkorn*: Korn som brukes til husdyrfôr.
- d) *Kornår*: Fom 1. juli tom 30. juni.
- e) *Kornkjøper*: Foretak som kjøper korn fra produsent for videresalg eller bruk i kommersiell matmel- og kraftfôrindustri. Foretaket må være registrert etter lov av 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak.
- f) *Målpris*: Produsentpris fastsatt i jordbruksoppgjøret på fôrkorn, mathvete, matrug og oljefrø av basiskvalitet levert til bestemte mottaksanlegg ved Oslofjorden. Prisen skal kunne oppnås ut fra balanserte markedsforhold og fastsatt importvern. Målprisen er høyeste gjennomsnittspris for året. Målprisen for fôrkorn er et veid gjennomsnitt av intensjonsprisene for havre og bygg.
- g) *Intensjonspris*: Pris fastsatt i jordbruksoppgjøret for havre og bygg av basiskvalitet levert til bestemte mottaksanlegg ved Oslofjorden. Intensjonsprisene er retningsgivende oppgjørspriser til produsent.
- h) *Markedsbalanse*: At forbruk av mat- og fôrkorn tilsvarer norsk produksjon og supplerende import av henholdsvis mat- og fôrkorn, og at omsetningen av de norskproduserte varene skjer til de priser som er avtalt i jordbruksavtalen. Markedsbalansen knytter seg til råvarenivå.
- i) *Markedsregulator*: Norske Felleskjøp.
- j) *Felleskjøpsgruppen*: Medlemsorganisasjonene i Norske Felleskjøp
- k) *Reguleringsvare* :Alt norskprodusert korn og oljefrø som blir regulert gjennom ulike avsetningstiltak etter § 3 i denne forskriften.

§ 3. *Avsetningstiltak som kan finansieres*

Midler avsatt til markedsregulering innenfor kornsektoren kan nyttes til å finansiere følgende avsetningstiltak som markedsregulator setter i verk eller formidler:

1. Overlagring av norskprodusert korn fra et kornår til et annet.
2. Prisreduksjon ved alternativ anvendelse av overskudd av norskprodusert korn.

Andre tiltak kan iverksettes etter forhåndsgodkjennelse av Omsetningsrådets arbeidsutvalg i det enkelte tilfelle. Nærmere bestemmelser kan fastsettes av Omsetningsrådets arbeidsutvalg.

§ 4. Overlagring av norskprodusert korn fra et kornår til et annet

Overlagring av norskprodusert korn fra et kornår til et annet skal baseres på anbudsinnbydelse.

Etter kornårets slutt beregner markedsregulator kostnadene ved overlagring på grunnlag av kostnader knyttet til faktisk overskuddskvantum inkludert eventuelt overlagret overskuddskvantum fra tidligere kornår. Pristap/prisfortjeneste på reguleringslager skal tilordnes reguleringsregnskapet. Endelig beløp bevilges av Omsetningsrådets arbeidsutvalg.

Nærmere bestemmelser kan fastsettes av Omsetningsrådets arbeidsutvalg.

§ 5. Prisreduksjon ved alternativ anvendelse av overskudd av norskprodusert korn

Ved alternativ anvendelse av overskudd av norskprodusert korn, ytes kompensasjon for prisreduksjonen og til dekning av eventuelle ekstrakostnader i forbindelse med tiltaket. Endelig beløp bevilges av Omsetningsrådets arbeidsutvalg.

Nærmere bestemmelser kan fastsettes av Omsetningsrådets arbeidsutvalg.

§ 6. Gjennomføring av markedsreguleringen

Markedsregulator har ansvaret for å gjennomføre markedsregulering av norskprodusert korn slik at kostnadene blir lavest mulige.

På basis av løpende markedsprognoser skal markedsregulator vurdere avsetningsmuligheter innenlands, og eventuelt iverksette nødvendige avsetningstiltak i samsvar med foreliggende forskrift.

Markedsregulator plikter å gjennomføre markedsreguleringen, herunder forsynings- og mottakplikten, slik at en oppnår mest mulig like konkurransevilkår innenfor omsetning av norskprodusert korn.

§ 7. Administrasjonskostnader

Til dekning av kostnader som administrasjon av markedsreguleringen medfører, ytes godtgjørelse som årlig fastsettes av Omsetningsrådet.

§ 8. Administrative oppgaver hos markedsregulator

Markedsregulator skal løpende utarbeide pris- og markedsprognoser som gjøres kjent i markedet, vurdere markedsbalansen og foreta prisnoteringer som ved forespørsel skal legges fram for Omsetningsrådet.

Alle oppgaver vedrørende reguleringsvirksomheten skal fremmes for Omsetningsrådet av eller gjennom markedsregulator med mindre annet er bestemt.

Alle bevilgningsoppgaver skal være attestert av statsautorisert revisor etter krav fastsatt av Omsetningsrådets arbeidsutvalg.

Markedsregulator skal foran hvert kornår foreslå omsetningsavgift for korn på grunnlag av prognoser over kostnader knyttet til behov for avsetningstiltak, til administrative oppgaver hos markedsregulator og Statens landbruksforvaltning, til eventuelle andre tiltak godkjent av Omsetningsrådets arbeidsutvalg og under

hensyntagen til størrelsen på eksisterende fond. Markedsregulator skal i juni foreslå en maksimalsats for omsetningsavgift for neste kornår. Forslag om endelig sats fremlegges primo august.

§ 9. Forsyningsplikt

Markedsregulator er ordinært pålagt forsyningsplikt. I den aktuelle markedssituasjon, der Felleskjøpgruppen normalt har underdekning av norsk korn, begrenses inntil videre forsyningsplikten til å gjelde ved salg av reguleringsvare.

Ved salg av reguleringsvare i regi av markedsregulator skal varen tilbys likeverdig mellom alle aktører til samme pris og leveringsvilkår på grunnlag av deres ordinære samlede forbruk av norskprodusert korn til produksjon av kraftfôr og matmel.

Nærmere bestemmelser kan fastsettes av Omsetningsrådet.

§ 10. Mottaksplikt fra kornprodusent

Markedsregulator har mottaksplikt fra alle kornprodusenter. Mottaksplikten gjelder norskprodusert korn som leveres på Felleskjøpsgruppens anlegg. Varen er berettiget den pris som gjelder på det aktuelle mottaksanlegg og på det tidspunkt leveransen finner sted.

Nærmere bestemmelser kan fastsettes av Omsetningsrådet.

§ 11. Mottaksplikt fra kornkjøpere

Markedsregulators mottaksplikt gjelder også for norskprodusert korn fra andre kornkjøpere. Mottaksplikten gjelder i perioden 01.10. – 15.04. det enkelte kornår og da for restkvanta som ikke kan selges på vanlige kommersielle vilkår til matmel- eller kraftfôrindustrien. Bindende innmelding skal skje til markedsregulator senest 10 kalenderdager før ønsket leveringsdato og senest 15.04. Leveransen skal skje til nærmeste målprisanlegg (jf. § 2 bokstav f) såfremt kjøper og selger ikke blir enige om noe annet. Det er likevel en forutsetning at markedsmulighetene utnyttes før restkvantum meldes inn.

Norskprodusert korn fra andre kornkjøpere skal minimum betales med samme pris og i henhold til de kvalitetskriterier som gjelder for norskprodusert korn levert direkte fra kornprodusent på samme anlegg og tidspunkt. Den pris som betales for korn av basiskvalitet skal likevel ikke overstige målpris eller intensjonspris for vedkommende matkorn- eller fôrkornart. Det skal, ut fra hva som til enhver tid er vanlig i markedet, tas hensyn til eventuell markedsmessig merverdi som er tilført varen i form av kvalitet, og til eventuell kostnadsinnsparing på grunn av levering av større kvanta. Prisen kan justeres for prisnedskrivningstilskudd og pristrekk som allerede er utbetalt til eller trukket fra kornkjøper.

Nærmere bestemmelser kan fastsettes av Omsetningsrådet.

§ 12. Oppgjør rutiner og renter på mellomværende

Oppgjør etter forskriftens §§ 3, 4 og 5 foretas på grunnlag av oppgaver når avsetningstiltaket er gjennomført. Oppgjør etter § 7 foretas en gang pr år.

Markedsregulator kan renteberegne tilgodehavende oppgjør etter §§ 3, 4, 5 og 7 etter en fast rentesats fra utløpet av den måned tiltaket er gjennomført (godtgjørelsen er påløpt) og inntil betaling skjer.

Den faste rentesatsen fastsettes av Omsetningsrådets arbeidsutvalg pr halvår.

Så lenge fondet for markedsregulering av korn har disponible midler har markedsregulator etter oppgave tilgang til á-konto overføringer fra Omsetningsfondet, hvis siktemål skal være å minimere netto rentekostnader etter ovennevnte bestemmelser. Slike á-konto overføringer skal renteberegnes fra den dag de er foretatt.

Alle bevilgningsoppgaver skal være attestert av statsautorisert revisor etter krav fastsatt av Omsetningsrådets arbeidsutvalg.

§ 13. *Kontroll og dokumentasjonsplikt*

Omsetningsrådet fører kontroll med at bestemmelsene i denne forskrift blir overholdt. Omsetningsrådet kan kreve de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for å utøve slik kontroll og for å forvalte markedsreguleringstiltakene på en tilfredsstillende måte.

§ 14. *Godtgjørelser*

Godtgjørelser etter denne forskrift er betinget av at Omsetningsrådet disponerer det nødvendige beløp til formålet.

§ 15. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 01.07.2002

19. **Møteplan andre halvår 2002**

Det vert lagt opp til fem møtedagar og eit telefonmøte for Arbeidsutvalet i andre halvår 2002 og tre møtedagar for rådet.

Møtestrukturen er relativt lik frå år til år, sjølv om det kan verte sett opp ekstra møter enkelte gonger for å fange opp spesielle behov. Det vert lagt opp til eit telefonmøte 13. august for å fastsette omsetningsavgifta for korn innanfor rammer bestemt av Landbruksdepartementet.

Rådet har nokre år hatt møte i september og nokre år i oktober. Sekretariatet foreslår at det vert sett av tid til rådsmøte i begge desse månadene. Dersom det ikkje er saker som må handsamast i rådet i september eller oktober, vil desse møta verte avlyst.

Tidspunktet for det siste møtet til rådet er ei avveging mellom å ha tilstrekkeleg tid i sekretariatet til å førebu sakene til Arbeidsutvalet 19. november og å ha tilstrekkeleg tid før årsskiftet til å i informere om/iverksetje vedtaka. Statens landbruksforvaltning vil foreslå at siste møtet til rådet vert 4. desember. Dette er ei

veke seinare enn det som har vore vanleg tidlegare. Landbruksdepartementet er innforstått med dette tidspunktet i forhold til å få gjort vedtak om nye omsetningsavgifter før jul. Utfrå dette gjøres følgende

Vedtak:

1. Følgjande møtedagar vert fastsett for Arbeidsutvalet andre halvår 2002:

Tysdag	13. august (telefonmøte)
Torsdag	22. august
Torsdag	12. september
Onsdag	23. oktober
Tysdag	19. november
Måndag	2. desember

2. Følgjande møtedagar for Omsetningsrådet i andre halvår 2002:

Torsdag	12. september
Onsdag	23. oktober
Måndag	2. desember

20. Oppnevning av nye medlemmer og varamedlemmer til Omsetningsrådet

I brev av 17.04.2002 oppnevner Landbruksdepartementet Egil Sætveit som nytt varamedlem i Omsetningsrådet fra Coop Norge. Sætveit erstatter Finn E. Edvardsen.

I brev av 04.06.2002 oppnevner Landbruksdepartementet Harald Mork og Liv-Julie Wågan som henholdsvis nytt medlem og varamedlem i Omsetningsrådet fra Norsk Kjøttssamvirke. Mork erstatter Torbjørn Skjerve og Wågan erstatter Harald Mork.

Samtidig oppnevner Landbruksdepartementet Harald Mork som nytt medlem i Arbeidsutvalget etter Torbjørn Skjerve. I Arbeidsutvalget representerer Mork omsetningsorganisasjonene.

Alle oppnevningene er i samsvar med forslagene fra organisasjonene.

Forslag til vedtak:

Omsetningsrådet tar Landbruksdepartementets oppnevninger til etterretning

21. Mandat for evaluering av opplysningskontorene i landbruket

Bakgrunn

Omsetningsrådet har ved flere anledninger, senest ved behandlingen av budsjettet for 2002, stilt spørsmål ved effekten av de midler som bevilges til opplysningskontorene i landbruket. Etter endringen av styringsmodell for faglige tiltak og opplysningsvirksomhet i kjøtt- og fjørfesektoren i 1998 ble det også forutsatt en evaluering av styringsmodellene etter 4 år.

Arbeidsutvalget i Omsetningsrådet gav 27.02.02 Statens landbruksforvaltning i oppdrag å utforme et forslag til mandat for en evaluering av virksomheten til opplysningskontorene, herunder også styringsmodellene på området. Deltakerne i markedsreguleringene skulle inviteres til å komme med innspill før forslag til mandat ble lagt fram for behandling.

I møte 24.04.02 med opplysningskontorene, markedsregulatorne og representanter fra de ikke samvirkebaserte organisasjonene i kjøtt-, fjørfe- og meierisektoren ble utformingen av mandatet for en evaluering drøftet.

Opplysningskontorenes plass i reguleringsystemet

Opplysningskontorenes virksomhet er en del av markedsreguleringen i landbruket. Formålet med markedsreguleringen er beskrevet i St.meld. nr. 26 (1980-81) og er i hovedtrekk videreført i St.prp. nr. 8 (1992-93) og i St.meld. nr. 19 (1998-99).

Markedsreguleringen består av to hovedtiltak, avsetnings- og markedsfremmende tiltak. I tillegg blir det også i begrenset grad benyttet ulike produksjonsregulerende tiltak.

De markedsfremmende tiltakene består av faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Aktivitetene under faglige tiltak er i hovedsak rettet mot første del av verdikjeden: primærprodusenter og foredlingsindustri. Aktivitetene til opplysningskontorene er rettet mot siste del av verdikjeden: omsetningsledd og forbruker.

Det er en forutsetning at tiltakene ikke skal referere til varemerke eller omsetningsledd og ikke ha noen form for diskriminerende effekt. Opplysningene skal være saklige med hensyn til produktinformasjon. Opplysningsarbeidet er med det en integrert del av den totale markedsreguleringen. Aktiviteten ved opplysningskontorene består i hovedsak av:

- annonsering i media
- kampanjer i handelen
- produksjon av materiell rettet mot opplæring/undervisning, omsetning og forbruker
- markedsundersøkelser
- produksjon av informasjon rettet mot industri og handel
- samfunnskontakt, pressekontakt, sponsorvirksomhet.

Opplysningsarbeidet foregår i hovedsak som et langsiktig arbeid med sikte på å øke forbruket av norske råvarer. Arbeidet blir i perioder også samordnet med markedsavdelingene hos aktørene, slik at opplysningsarbeid sammen med handelens egne kampanjer innrettes mot produkter der det forventes et overskudd i markedet.

Organisering og finansiering

Vi har i dag tre opplysningskontorer i landbruket, finansiert med midler fra omsetningsavgiften. Disse er:

- Opplysningskontoret for kjøtt (OFK)
- Opplysningskontoret for egg og hvitt kjøtt (OEH)
- Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG)

Av disse er OFK størst med et budsjett på i overkant av 50 mill. kroner. OEH og OFG har et budsjett på henholdsvis ca. 20 og ca. 9 mill. kroner. I kjøtt- og fjørfesektoren utgjør opplysningsarbeidet ca. 30 % og i grøntsektoren ca. 60 % av det totale budsjettet til markedsreguleringen. Organisering, styring og lokalisering av kontorene varierer noe.

OFK er organisert med en daglig leder, underlagt en direktør som også har det overordnede ansvaret for fagsenteret for kjøtt. I henhold til avtalen mellom Norsk kjøttamvirke og Kjøttbransjens Landsforbund har OFK et felles styre med fagsenteret, med henholdsvis 3 og 2 representanter hver. Lederen av styret går på omgang mellom partene. Opplysningskontoret er samlokalisert med fagsenteret for kjøtt i en egen bygning på Norsk Kjøtt sitt område på Økern. Søknadene om finansiering fremmes gjennom Norsk Kjøtt som markedsregulator.

OEH er organisert med en daglig leder. I henhold til retningslinjer for OEH rapporterer kontoret til et Idè- og ressursutvalg som er sammensatt av 3 representanter fra Prior Norge og 2 representanter fra Fjørfebransjens Landsforening. Til forskjell fra OKF, hvor lederen i styret alternerer mellom partene, kommer lederen i styret for OEH fra Prior Norge. Fagsenteret på fjørfesiden har sitt eget styre, hvor lederne alternerer. Mens OEHs vedtekter slår fast at kontoret finansieres av Omsetningsrådet gjennom årlig budsjetter, åpner vedtektene for OFK og OFG også for annen finansiering. På fjørfesiden er fagsenteret og opplysningskontoret selvstendige enheter, lokalisert i Prior Norge sine lokaler i Sandakerveien. Søknadene om finansiering fremmes gjennom Prior Norge som markedsregulator.

OFG er organisert som en stiftelse med en daglig leder. OFG rapporterer til et styre som er sammensatt av 10 representanter fra følgende organisasjoner: Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk gartnerforbund, Grøntprodusentenes Samarbeidsråd, OIKOS, Norges Frukt- og Grønnsakgrossisters Forbund, Bama-Gruppen As, Coop Norge, Norgesfrukt AS og Sosial- og helsedirektoratet. Kontoret flytter i disse dager ut fra lokaler hos Bama-gruppen til

Transitthallen på Økern torg. OFG fremmer sine søknader direkte til Omsetningsrådet.

For å fremme samarbeid mellom kontorene er det etablert et lederforum som utreder og iverksetter samarbeidsprosjekter som gir synergieffekter mellom opplysningskontorene. Eksempler på samarbeidsprosjekter er:

- felles medieforhandlinger
- kjøp av markedsundersøkelser
- felles hjemmeside på internett (www.mat.no) med felles drift og vedlikehold.

I tillegg er det også etablert et samarbeidsforum mellom opplysningskontorenes lederforum og Matmerk.

Omsetningsrådet er invitert til, etter endringene i kornsektoren, å ta stilling til finansiering av et nytt opplysningskontor for brød og bakerevarer "Brødfakta" over omsetningsavgiften i møte den 21.06. d.å. Det nye opplysningskontoret er en videreføring av Brødfakta som tidligere ble finansiert ved bevilgning over statsbudsjettet. Brødfakta hadde i 2001 et budsjett på 3,8 mill. kroner.

I tillegg foregår det for tiden et arbeid med sikte på å etablere et eget opplysningskontor for meieriprodukter.

Tidligere gjennomganger

Omsetningsrådet gikk i 1991 gjennom bruken av midler til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Gjennomgangen inneholdt vurderinger av prinsipielle og praktiske sider ved bruken av midler, samt hvordan tiltak ble finansiert gjennom andre kilder enn omsetningsavgiften. Både enkelttiltak og samlet bruk av midler ble vurdert med sikte på nøktern og optimal bruk av midlene fra omsetningsavgiften. På basis av denne gjennomgangen ble det utarbeidet egne interne retningslinjer for anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet.

Etter jordbruksoppkjøret i 1997 ble det etter initiativ fra Landbruksdepartementet nedsatt en arbeidsgruppe for å utrede organiseringen av felles faglige tiltak og opplysningsvirksomheten i kjøtt- og fjørfesektoren. Gruppen skulle på fritt grunnlag vurdere spørsmålet om samordning av de bransjevise opplysningskontorene og Stiftelsen Godt Norsk (nå Matmerk) for å få en mer samordnet, kostnadseffektiv og slagkraftig aktivitet. Landbruksdepartementet ønsket en gjennomgang av de organisatoriske løsninger på feltet, både for å ivareta de ulike markedsaktørens interesser knyttet til innsyn og innflytelse, og sikre en størst mulig målretting og effektivitet i den faglige virksomheten og opplysningsvirksomheten samlet sett.

OFG ble i 2000 omorganisert til en selveiende stiftelse med egne vedtekter. Alle søknader om støtte til faglige tiltak og opplysningsarbeid i grøntsektoren sendes direkte til Omsetningsrådet.

Synspunkter som framkom under drøftingsmøtet

I brev av 22.03.2002 ble markedsregulatorne, opplysningskontorene og de ikke-samvirkebaserte aktørene i alle sektorer invitert til å komme med sine innspill til en evaluering av opplysningskontorene. Alle sektorer og parter var representert på møtet som ble gjennomført den 24.04.2002 i Statens landbruksforvaltning sine lokaler.

Deltakerne gav enstemmig uttrykk for at de var positiv til det initiativ som var tatt for å foreta en ekstern evaluering av opplysningskontorene. Det ble uttrykt et klart ønske om åpenhet i tilknytning til evalueringen og tilhørende prosess. Delaktighet kunne sikres ved å trekke på den kompetanse som finnes hos deltakerne i markedsreguleringen. Det ble videre vist til at oppgaven kompliseres av at bransjene er forskjellig, og at dette forhold måtte hensyntas i evalueringen. Det oppfattes som uheldig dersom man vurderer opplysningskontorene uten samtidig å vurdere de faglige tiltakene. Under arbeidet måtte heller ikke de andre virkemidlene mistes av syne. Forslag som fremmes måtte ta hensyn til at Brødfakta f.o.m. 2002 skal finansieres med midler fra omsetningsavgiften og en mulig etablering av et opplysningskontor for meieriprodukter.

Deltakerne på drøftingsmøtet var spesielt invitert til å komme med sine synspunkter, både skriftlig og muntlig, i tilknytning til formåls effektivitet, styringsmodell og lokalisering, finansiering, andre forhold samt behovet for etablering av en referansegruppe i prosjektet. Blant forhold som fremkom nevnes;

- **Formåls effektivitet**

Deltakerne på møtet påpekte vanskelighetene ved å finne kvantitative kriterier ved en evaluering av generisk markedsføring. En burde likevel ha ambisjoner om å si noe om dette, for eksempel i form av salg/forbruk, om bruken av midler har fremmet omsetningen og oppnådd dekningsgrad.

Det ble også gitt uttrykk for at evalueringen burde inneholde en vurdering av i hvilken grad det er lagt til rette for at de ikke-samvirkebaserte virksomhetene skal klarer å samordne egne kampanjer og aktiviteter, eksempelvis ved tilrettelegging av produksjon etc. til tiltakene ved opplysningskontorene.

Som en bekreftelse på kostnadseffektiviteten ved dagens organisasjon ble det vist til samkjøringen mellom kontorene. Vurderingen kunne ellers bygge på evalueringer av konkrete kampanjer eller generell dokumentasjon fra andre bransjer og/eller land.

- **Styringsmodell**

I tilknytning til diskusjon rundt styringsmodellen ble det vist til at fagstyret for kjøtt allerede har foretatt en vurdering av egen styringsmodell. Det ble gitt uttrykk for at også de ulike styringsformenes effektivitet burde vurderes. Det ble bedt om at målsetningen i forhold til konkurranse- og påvirkningsnøytralitet ble evaluert spesielt.

Fordeler og ulemper ved de ulike modellene bør vurderes. Med bakgrunn i sin spesielle løsning som egen stiftelse, måtte OFG være med i vurderingen. Det ble påpekt at ulikhet mellom bransjene gav behov for ulik aktivitet ved det enkelte opplysningskontor, og at dette hadde betydning mellom annet for valg av styringsform og lokalisering.

- **Lokalisering**

Det ble vist til at en lokalisering knyttet til markedsregulatorne, gav en forankring i fagmiljøet, mulighet til å utnytte stordriftsfordeler, nærhet til marked og nærhet til varestrømmen. Dette påpekes som forhold som er viktig å ta hensyn til i en diskusjon rundt eventuell samlokalisering. Lokaliseringen burde vurderes uavhengig av styringsformen. Det ble fra flere av deltakerne tatt avstand fra en eventuell sammenslåing og felles lokalisering og styring av opplysningskontorene, blant annet under henvisning til ulikhetene mellom bransjene.

- **Finansiering**

I tilknytning til diskusjon rundt finansiering ble det blant annet foreslått vurdert om det ville være hensiktsmessig å øremerke en fast andel av omsetningsavgiften til faglige tiltak og informasjon. En slik løsning ville gjøre finansieringen uavhengig av de årlige vurderingene av budsjettforslagene. Det er vist til at finansieringen også må sikre behovet for langsiktighet i planleggingen av virksomheten. Blant andre kilder som kunne bidra til en ev. delfinansiering av virksomheten ble nevnt salg av tjenester til bransjen (eksempelvis produktutvikling, tjenester knyttet til foto, pressekontakt, messer etc.), salg av kurs til dagligvarebransjen og forbrukere (matlagingskurs) og salg av kokebøker og annet materiell. Det ble vist til at slike løsninger ville kreve en styrking av bemanningen ved kontorene. Alternative finansieringsformer burde vurderes.

- **Andre forhold**

Det ble fra OFG spesielt uttrykt ønske om å få vurdert om dagens avgrensning til norske produkter er hensiktsmessig, eller om virksomheten ved opplysningskontorene bør utvides til også å omfatte importerte varer. Forslagsstiller forutsatte at importerte varer i så fall ble pålagt en særskilt avgift som skulle være med å finansiere tiltaket.

- **Referansegruppe**

Etableringen av en referansegruppe ble støttet av alle møtedeltakerne. Det var ulike holdninger til hvorvidt opplysningskontorenes deltakelse i en slik gruppe er ønskelig eller ikke, om habiliteten ivaretas ved en slik deltakelse. Alle parter ga uttrykk for at bransjen må få komme i posisjon til å utøve en aktiv rolle i tilknytning til evalueringen. Det tilrådes å trekke på miljøer som kan være med å kvalitetssikre arbeidet og gi viktige innspill til prosessen. Gruppen måtte ikke være for stor og måtte gis fullmakt til å kunne be om at bestemte problemstillinger ble vurdert og utredet. Det ble foreslått at gruppen ble hørt ved valg av miljø og at gruppen ble gitt mulighet til å møte leverandør, både ved oppstart, midtveis og i den avsluttende

fasen. Det ble også bedt om at bransjen ble invitert til å gi sine skriftlige kommentarer, før saken ble lagt fram for Omsetningsrådet for endelig behandling.

Oppsummerende drøfting

Alle deltakerne i markedsreguleringen er positiv til en ekstern evaluering av opplysningsvirksomheten. Opplysningskontorene er ett av de viktigste markedsfremmende tiltak som finansieres under omsetningsloven. Evalueringen må bygge på en helhetstenkning hvor en også tar hensyn til de faglige tiltakene og tiltakene i markedsreguleringen for øvrig. Det vises likevel til at man forventer å komme tilbake med forslag om en gjennomgang av faglige tiltak og andre forhold ved markedsreguleringen ved et senere tidspunkt. Når man i denne omgang har valgt å konsentrere arbeidet om opplysningskontorene er dette ut fra kapasitetshensyn og det krav til ressurser som måtte forutsettes for å kunne følge opp flere tiltak samtidig.

I den grad det er ulikheter mellom bransjer, må disse spesifiseres og vurderes. Opplysningskontorenes virksomhet utgjør et relativt betydelig område hvor mange interesser er involvert og åpenhet omkring evalueringprosessen vil være en naturlig forutsetning. Deltakerne i markedsreguleringen må også gis rom for en aktiv rolle i prosjektet, både gjennom referansegruppen, ved intervjuer og ev. andre måter for å sikre utnytting av eksisterende kompetanse. Prosjektet må også søke relevant erfaring fra andre bransjer og land, og fremmelegge og vurdere forskningsresultater på områdene.

Det vil være en utfordring å finne objektive kriterier for måling av formålseffektiviteten ved bruk av omsetningsavgift til generisk markedsføring. Rapporten fra evalueringen skal gi Omsetningsrådet mulighet til å vurdere om det er riktig å bruke midlene fra omsetningsavgiften på denne måten og om størrelsen på dagens bevilgninger er hensiktsmessig. Evalueringen må også omfatte en vurdering av muligheten til å nytte opplysningsarbeidet som et supplement til tiltak i egne bedrifter.

Evalueringen av styringsmodell, styringsform, lokalisering og finansiering må kunne resultere i en vurdering av fordeler og ulemper ved dagens løsninger også sett i forhold til ulike former for sammenslåing av kontorene, organisatorisk og geografisk. Ved evalueringen skal en også vurdere ulikhetene mellom bransjene, nøytralitet i bred forstand og de private aktørenes mulighet for delaktighet i de beslutninger som fattes. Også på dette området må helhetstankegangen ligge til grunn for vurderingene. Prosjektet må kunne gi forslag til endringer i de eksisterende løsninger og vurdere fordeler og ulemper ved disse.

Spørsmålet om å vurdere om opplysningskontorenes virksomhet bør utvides til også å omfatte importert vare, anses å ligge utenfor Arbeidsutvalget sitt oppdrag gitt i vedtak av 27.02.2002. Forslaget foreslås derfor avvist.

Alle deltakerne i markedsreguleringen støtter forslaget om å etablere en egen referansegruppe i tilknytning til evalueringen. Gruppen må ikke være for stor for å kunne gi effektive råd og veiledning underveis i arbeidet, men samtidig så stor at den er rimelig representativ og ivaretar evaluators behov for kompetanseoverføring. Statens landbruksforvaltning foreslår på denne bakgrunn at gruppen blir sammensatt av representert av markedsregulatorene og de ikke-samvirkebaserte aktørene.

Med bakgrunn i at det er opplysningskontorene som skal evalueres, er det ikke foreslått at disse skal være representert i gruppen. Evaluator vil måtte ta kontakt med opplysningskontorene i forbindelse med arbeidet og i den forbindelse få del i den kompetanse kontorene besitter.

For klarere å skille den rådgivende rollen fra den kontrollerende og styrende rollen, foreslår SLF at det også etableres en styringsgruppe for prosjektet. Det foreslås at referansegruppen har ett medlem fra SLF for å ivareta kontakten med forvaltningen og styringsgruppen og at dette medlemmet gis i oppdrag å lede gruppen.

Referansegruppen skal som et minimum møte leverandør på følgende tidspunkter:

- i startfasen for å diskutere gjennomføringen av oppdraget
- midtveis for å bidra til å avklare spørsmål som har oppstått underveis
- i avsluttende fase for å diskutere leverandørs vurderinger og foreløpige konklusjoner.

Hovedfokus i evalueringen bør ligge på de 3 etablerte kontorene, men hvor det også tas hensyn til at et opplysningskontor for brød og bakerverer "Brødfakta" f.o.m. 2002 kan bli finansiert med midler fra omsetningsavgiften og en mulig etablering av et opplysningskontor for meieriprodukter.

Utlysning og gjennomføring

Anbudsreglementet i staten forutsetter at alle anskaffelser med anslått verdi over kr 200 000 eks. mva. skal kunngjøres. Det skal framgå av kunngjøringen hvilken konkurranseform oppdragsgiver har valgt, hvilke utvelgelseskriterier som stilles til en leverandør og hvordan leverandør skal dokumentere oppfyllelsen av kravene. I tillegg skal det framgå hvilke kriterier som vil ligge til grunn for tildeling av kontrakt. Reglementet lister også hvilke databaser oppdraget skal kunngjøres i og hvilke tidsfrister som skal legges til grunn. Oppdraget er ikke antatt å overstige terskelverdien for EØS-anskaffelser (1,15 mill.).

Som alternativ til en ordinær utlysning kan statlige virksomheter velge å forta avrop på en eller flere rammeavtaler, virksomhetens egne eller statlig rammeavtaler. Rammeavtalene inngås med firma som har prekvalifisert seg innenfor spesifiserte leveranseområder. Avtalen er ikke til hinder for at man kan utpeke underleverandører som er spesielt kvalifisert til å foreta deler av oppdraget.

Statens landbruksforvaltning har inngått rammeavtaler med syv firma hvorav fire også kan levere tjenester innenfor dette området. Av disse er det fire firma som kan

levere tjenester på det området som etterspørres i denne forbindelse, PricewaterhouseCoopers; EDB Fundator; Ementor og DaVinci. I tillegg kan det vurderes å benytte underleverandører med særskilt kompetanse i tilknytning til markedsregulering, eksempelvis NILF og /eller ECON senter for økonomisk analyse.

Følgende kriterier vektlegges ved valg av leverandør:

- Kompetanse i tilknytning til generisk markedsføring, herunder organisering og styring av slik virksomhet
- Kompetanse i tilknytning til landbrukssektoren generelt og markedsreguleringen spesielt
- referanser fra tilsvarende oppdrag
- kompetanse til personer som skal utføre oppdraget
- prosjektbeskrivelse, forslag til løsningsmodeller, metodikk og gjennomføringsplan
- dokumentert leveringsdyktighet
- pris og betalingsbetingelser

I henhold til standard krav ved leveranser til staten skal leverandørene legge fram skatteattest for merverdiavgift og skatt fra henholdsvis skattefogd og kemner samt HMS-egenerklæring.

Dersom Omsetningsrådet finner å ha tilstrekkelig grunnlag for å fatte sitt vedtak i møtet den 21.06.02 bør tildeling av oppdraget kunne gjøres innen 15.08.02, og evalueringsrapporten leveres senest 01.01.03. Det forutsettes at det leveres en statusrapport til styringsgruppen ved hvert månedsskifte. Resultatet fra evalueringen, og forslag til konsekvenser av denne, legges fram for Arbeidsutvalget i februar 2003 og for Omsetningsrådet påfølgende måned.

Ved utredningen av administrasjonsgodtgjørelsen i 1997 ble det avsatt ½ årsverk. Det er vanskelig å anslå kostnader knyttet til et prosjekt av denne typen. SLF sine erfaringer på området tilsier en ramme for prosjektet på kr 1 000 000. Kostnader til reiser og møter, inklusive ev. kostnader til møter i en referansegruppen skal finne sin dekning innenfor rammen.

Under diskusjonen fremmet lederen forslag om at det gis åpning for at en representant fra kornsektoren også inviteres med i referansegruppen.

Med hjemmel i omsetningslovens § 11 og Arbeidsutvalgets vedtak 27.02.02 gjøres med følgende:

Vedtak:

Det gjennomføres en ekstern evaluering av opplysningskontorene i landbruket som gis følgende mandat:

Mandat for evalueringsprosjektet

1. Bakgrunn

Omsetningsrådet har ved flere anledninger stilt spørsmål ved formålseffektiviteten av de midlene som bevilges til opplysningskontorene i landbruket. Etter endringen av styringsmodell for faglige tiltak og opplysningsvirksomhet i kjøtt- og fjørfesektoren i 1998 ble det også forutsatt en evaluering av styringsmodellene etter 4 år.

Arbeidsutvalget i Omsetningsrådet ga 27.02.02 Statens landbruksforvaltning i oppdrag å utforme et forslag til mandat for en evaluering av virksomheten til opplysningskontorene i landbruket, inklusive styringsmodellene på området.

Evalueringen utføres med bakgrunn i omsetningsloven, de aktuelle virkemidler i markedsreguleringen og St. meld. 19 (1999-2000). Det skal legges til grunn en helhetstenkning og vurderes om konkurransenøytraliteten ved dagens organisering av virksomhetene er tilstrekkelig sikret. I den grad det er forskjeller mellom bransjene skal disse beskrives og vurderes. En egen referansegruppe skal delta med råd i tilknytning til gjennomføringen av oppdraget.

Hovedfokus i evalueringen legges på OFK, OEH og OFG. Det skal også tas hensyn til at opplysningskontoret for brød og bakevarer "Brødfakta" f.o.m. 2002 vil bli finansiert med midler fra omsetningsavgiften (forutsatt slikt vedtak på møte i Omsetningsrådet 21.06.2002) og en mulig etablering av et opplysningskontor for meieriprodukter.

2. Formål

Evalueringen gjennomføres som et prosjekt med det mål å gi Omsetningsrådet grunnlag for å vurdere nytten/effekten av produsentfinansiert generisk markedsføring på omsetningen av landbruksvarer i Norge, jf. omsetningslovens formål, også vurdert opp mot alternativ bruk av midler innenfor Omsetningsrådets ansvarsområde. I dette ligger også en vurdering av om bevilgningen til opplysningsvirksomheten er rimelig dimensjonert.

Videre skal prosjektet gi Omsetningsrådet grunnlag for å vurdere organiseringen av opplysningskontorene, finansieringen av kontorene og slik kunne fatte beslutning om videreføring, ev. endringer, i dagens løsninger.

3. Oppgavebeskrivelse

3.1 Generisk markedsføring

Prosjektet skal omfatte en evaluering av generisk markedsføring som skal gi grunnlag for en vurdering av formålseffektivitet, om opplysningskontorene gjennom sine aktiviteter og ressursanvendelse bidrar til å fremme omsetningen av landbruksvarer i en slik grad at bevilgningene kan forsvares. Evalueringen skal:

- vurdere dagens virksomhet i forhold til tilgjengelig dokumentasjon, også fra andre bransjer og utlandet, knyttet til generisk markedsføring
- hvis mulig, søke kvantitative kriterier for evaluering av generisk markedsføring i form av salg/forbruk, dekningsgrad etc.

- vurdere nytteverdi av opplysningvirksomheten som supplement til de ikke-samvirkebaserte aktørenes egne tiltak på området, tilrettelegging av produksjon etc.
- beskrive ev. ulikheter mellom bransjer
- vurdere om ressursene som benyttes kunne vært anvendt på andre mer formåls effektive måter ved alternativ bruk av midlene
- vurdere dimensjoneringen av dagens budsjett
- vurdere effekten på bruken av midlene på henholdsvis kort og lang sikt
- gi råd til framtidig løsning.

3.2 Styringsmodell

Med bakgrunn i de ulike styringsmodeller/-former ved de enkelte opplysningskontorer:

- beskrive fordeler og ulemper ved nåværende styringsmodeller og fremme forslag til ev. endringer
- beskrive ev. forskjeller mellom bransjer som tilsier ulike vurderinger med hensyn til styringsform
- vurdere de ulike styringsformenes effektivitet
- vurdere konkurransenøytralitet
- vurdere påvirkningsnøytralitet, gitt dagens ansvarsfordeling
- vurdere nåværende samarbeidsformer mellom kontorene og gi forslag til ev. forbedringer
- i den grad det forekommer organisasjonsmessige eller strukturelle hindringer, beskrive disse og foreslå tiltak på området
- Vurdere en sammenslåing av virksomheten ved to eller flere av kontorene, spesielt i lys av etablering av flere opplysningskontorer under omsetningsloven.

3.3 Lokalisering

Med bakgrunn i nåværende lokalisering og ev. etablering av nye kontorer:

- beskrive fordeler og ulemper ved dagens lokalisering
- beskrive ev. forskjeller mellom bransjer som tilsier ulike vurderinger med hensyn til lokalisering
- vurdere om dagens lokalisering hos en bestemt aktør kan være et hinder for å opptre konkurransenøytralt i forhold til de andre aktørene i bransjen
- gi ev. anbefalinger med hensyn til alternativ lokalisering, herunder samlokalisering for to eller flere av kontorene.

3.4 Finansiering av kontorenes virksomhet

Opplysningskontorene blir i dag finansiert fullt ut av midler fra omsetningsavgiften.

Med utgangspunkt i dagens situasjon skal evaluator

- vurdere muligheten for andre finansieringskilder, og ev. fordeler og ulemper ved dette
- vurdere fordeler og ulemper ved dagens finansiering, herunder også om behovet for langsiktighet i planleggingen av tiltak er ivarettatt.

- vurdere fordeler og ulemper ved en øremerking av midler til informasjonsvirksomheten
- vurdere om det bør stilles krav til annen finansiering i tillegg til midler stilt til rådighet gjennom omsetningsavgiften eller som eneste finansieringskilde.

4. Referanse- og styringsgruppe

For å bistå leverandør i arbeidet med evalueringen foreslår Statens landbruksforvaltning at det etableres en referansegruppe som skal ha som oppgave å gi råd og veiledning underveis. Gruppen bør være så liten som mulig, men samtidig sammensatt slik at alle bransjer er representert. I tillegg foreslås det at både samvirke og ikke-samvirkebaserte aktører er representert i gruppen. På denne bakgrunn foreslås det at gruppen gis følgende sammensetning:

Leder: Seksjonssjef Tor Erik Jørgensen, SLF
 Markedssjef Arild Sæter, Norsk Kjøtt
 Marketingsjef Jarle Jodnes, Tine BA
 Administrerende direktør Svein Lyngnes, Prior Norge
 Direktør Inger Solberg, KLF.
 Oddmund Østebø, Norges Frukt- og Grønnsaksgrossisters Forbund

I tillegg gis det åpning for at en representant fra kornsektoren også inviteres med i referansegruppen.

Det etableres en styringsgruppe for prosjektet med følgende sammensetning:

Leder: Viseadm. direktør Marit Jerven, SLF
 Nestleder i arbeidsutvalget, Avdelingsdirektør Steinar Hauge, AAD
 Seksjonssjef Tor Erik Jørgensen, SLF

5. Ressursbruk

Evalueringen gis en ramme på oppad kr 1 000 000 og belastes de relevante fondene etter følgende nøkkel:

Kjøtt:	50 %
Fjørfekjøtt	16 %
Egg:	10 %
Grønt:	12 %
Korn:	7 %
Melk;	5 %.

6. Tidsplan

- Sluttrapport leveres senest 01.01.2003
- markedsregulatorene gir sine skriftlige innspill til sluttrapporten innen 14.01.2003
- forslag til tilråding i saken fremmes for arbeidsutvalget i Omsetningsrådet innen midten av mars 2003.

7. Valg av leverandør

Statens landbruksforvaltning gis i oppdrag å tildele oppdraget ved avrop på rammeavtalen til ett eller flere fagmiljøer med tilstrekkelig kapasitet og nødvendig faglig kompetanse. Tildelingen av oppdraget gis i samråd med referansegruppen."

Møtet var slutt kl. 15.00